

Acord de servicii de asistență tehnică rambursabile privind modernizarea cercetării în România: îmbunătățirea calității și relevanței sectorului de cercetare (P179979)

LIVRABILUL 1: PREZENTAREA REZUMATULUI ATELIERELOR DE LUCRU PRIVIND TEORIA SCHIMBĂRII.

APRILIE 2023

MINISTERUL CERCETĂRII, INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII

"PNRR. Finanțat de Uniunea Europeană - UrmătoareaGenerațieUE"

"PNDR. Finanțat de Uniunea Europeană - NextGenerationEU"

Disclaimer

Această lucrare este un produs al personalului Băncii Mondiale. Constatările, interpretarea și concluziile exprimate în acest document nu reflectă în mod necesar opiniile directorilor executivi ai Băncii Mondiale sau ale guvernelor pe care le reprezintă. Banca Mondială nu garantează acuratețea datelor incluse în această lucrare și nu își asumă răspunderea pentru orice erori, omisiuni sau discrepanțe în informații și nici răspunderea cu privire la folosirea sau nefolosirea informațiilor, metodelor, proceselor sau concluziilor prezentate. Granițele, culorile, denumirile și alte informații prezentate pe orice hartă din această lucrare nu implică nicio apreciere din partea Băncii Mondiale cu privire la statutul juridic al oricărui teritoriu sau aprobarea sau acceptarea acestor granițe.

Acest raport nu reprezintă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Declarație privind drepturile de autor

Materialul din această publicație este protejat prin drepturi de autor. Copierea și/sau transmiterea unor părți din această lucrare fără permisiune poate constitui o încălcare a legilor aplicabile.

Pentru permisiunea de a fotocopia sau de a retipări orice parte a acestei lucrări, vă rugăm să trimiteți o cerere cu informațiile complete fie la: (i) Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării din România str. Mendeleev 21-25, cod poștal 010362, București, România, fie la (ii) Grupul Băncii Mondiale România (Strada Vasile Lascăr, nr. 31, Et 6, Sector 2, București, România).

Acest raport a fost realizat în cadrul Acordului de servicii de asistență tehnică rambursabile privind modernizarea cercetării în România: Îmbunătățirea calității și relevanței sectorului de cercetare, semnat între Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării din România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare la data de 3 decembrie 2022. Acesta corespunde livrabilului 1 din cadrul acordului menționat mai sus.

Mulțumiri

Această prezentare a fost pregătită de Chris Haley, cu contribuții substanțiale din partea Anna Turskaya, Łukasz Marć, Natasha Kapil și Răzvan Antonescu, și a beneficiat de comentariile Alexandrei Avdeenko, Clementinei Sadania și Cristinei Serbanica. Rezultatul face parte din Acordul de servicii de asistență tehnică rambursabile privind modernizarea cercetării în România: Îmbunătățirea calității și relevanței sectorului de cercetare (P179979), condus de Natasha Kapil (specialist principal în sectorul privat) și Łukasz Marć (economist principal). Echipa a fost sprijinită de Sinem Özdemir (coordonator de proiect), Mihai Preda (asistent de program), Oana Caraba (analist de operațiuni) și Eugen Radu (consultant).

REZUMAT EXECUTIV

REZUMATUL ATELIERELOR DE LUCRU PRIVIND TEORIA SCHIMBĂRII
PENTRU A SPRIJINI REFORMELE ȘI INVESTIȚIILE ÎN CERCETARE ȘI INOVARE

REZUMAT EXECUTIV (1/4)

DESPRE LIVRABILUL ACTIVITĂȚII 2.1

- Acest document reprezintă Livrabilul 1 al Activității 2.1, parte a proiectului Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării (MCID) și al Băncii Mondiale (BM) *Modernizarea cercetării în România: Îmbunătățirea calității și relevanței sectorului de cercetare* (P179979). Acesta rezumă activitățile și concluziile unei serii de **12 ateliere de lucru** care au avut loc în 2022 și la începutul anului 2023 pentru participanții de la MCID, cu scopul de a crea, de a examina și de a îmbunătăți **modelele logice sau teoriile schimbării (TS)** pentru șase investiții și patru reforme propuse ca parte a Planului național de redresare și reziliență (PNRR) - precum și de a consolida capacitatea de aplicare a TS la instrumente și reforme viitoare.
- PNRR este un pachet de reforme și investiții, susținut de Comisia Europeană cu o sumă estimată de 14,2 miliarde de euro sub formă de granturi și 14,9 miliarde de euro sub formă de împrumuturi pentru România, urmând să fie finalizat până în august 2026. În cadrul acestuia, aproximativ **260 de milioane de euro sunt axate pe sistemul național de cercetare, dezvoltare și inovare (CDI)**, iar acesta a fost punctul central al atelierelor de lucru. Deși PNRR este un pachet "unic", acesta coincide cu tranziția de la Planul național III la Planul național IV și, prin urmare, reprezintă o oportunitate substanțială pentru reforma atât de necesară a sistemului de CDI din România. Cu toate acestea, pentru ca să fie eficient, PNRR trebuie să fie coordonat cu programele operaționale și cu finanțarea națională.
- Portofoliul aferent CDI din cadrul PNRR cuprinde 4 pachete de reformă (R2, R3, R4 și R5) și 6 pachete de investiții (I5, I6, I7, I8, I9 și I10). Cu toate acestea, din punct de vedere financiar, **investiția 8 domină portofoliul** și consumă peste 70% din întregul buget. Investiția 8 vizează dezvoltarea unui program de atragere de resurse umane înalt specializate în CDI din străinătate.
- Unele reforme și investiții se aflau **încă în faza de proiectare** atunci când am organizat atelierelor, în timp ce altele erau deja lansate. Prin urmare, din păcate, nu a fost posibil să se modifice concepția tuturor instrumentelor. Cu toate acestea, chiar și în cazul instrumentelor care fuseseră deja lansate, atelierelor au dezvăluit totuși informații care ar fi utile pentru viitoarele apeluri, precum și pentru monitorizarea și evaluarea ulterioară a acestora.
- **Rețineți că acest rezultat se referă doar la PNRR:** acolo unde apar lacune în ceea ce privește sprijinul, le-am comentat, dar este posibil ca unele dintre aceste lacune să fie abordate prin alte programe sau reforme din afara PNRR.

REZUMAT EXECUTIV (2/4)

RECOMANDĂRI CU PRIORITATE ÎNALTĂ PENTRU PROIECTAREA INTERVENȚIILOR

Recomandare	Instituții implicate (în afară de MCID)	Prioritate	Resurse necesare	Recomandări conexe PSF OPEN
<ul style="list-style-type: none"> Asigurarea colaborării interinstituționale, pentru a depăși barierele instituționale și pentru a garanta că reformele sunt puse în aplicare în mod corespunzător. 	<ul style="list-style-type: none"> Toate ministerele: în special, Educație, Finanțe, Sănătate, Energie, Investiții și Proiecte Europene, Economie, Antreprenoriat și Turism și Agricultură, Agențiile de dezvoltare regională Organismele-cheie de implementare (de exemplu, UEFISCDI). 	Foarte ridicat	Scăzut (mai ales timp pentru personal)	<ul style="list-style-type: none"> PSF 1.2
<ul style="list-style-type: none"> Să ia în considerare trecerea la bugetarea multianuală, pentru a reduce incertitudinea în rândul organizațiilor de cercetare, încurajând astfel investițiile și păstrarea talentelor. 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Finanțelor 	Foarte ridicat	Scăzut (în special timp și formare personal)	<ul style="list-style-type: none"> PSF 2.1
<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea monitorizării și evaluării, prin intermediul resurselor și al unor indicatori cheie de performanță mai buni, pentru a se asigura că învățămintele trase din PNRR și din alte programe informează în mod corespunzător politicile viitoare. 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Educației (pentru colectarea de date în cadrul universităților) Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene 	Mare	Scăzut (în special timp pentru personal și formare)	<ul style="list-style-type: none"> PSF 3
<ul style="list-style-type: none"> Introducerea modelării logice pentru intervenții în etapa de proiectare a intervențiilor pentru dezvoltarea capacităților instituționale; pentru a avea o mai bună analiză a eșecurilor sistemice existente și a legăturilor potențiale dintre acțiuni și rezultatele în aval. 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Educației Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene 	Mare	Scăzut (în special timp și formare personal)	<ul style="list-style-type: none"> PSF 3

REZUMAT EXECUTIV (3/4)

RECOMANDĂRI CU PRIORITATE ÎNALTĂ PENTRU IMPLEMENTARE

Recomandare	Instituții implicate (în afară de MCID)	Prioritate	Resurse necesare	Recomandări conexe PSF OPEN
<ul style="list-style-type: none"> Planificarea finanțării unor inițiative post-PNRR, cum ar fi centrele de competență, pentru a menține ritmul; acest lucru va necesita o legătură cu programele operaționale și cu strategia națională. 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Finanțelor Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene 	Mare	Mediu	<ul style="list-style-type: none"> PSF 10.2
<ul style="list-style-type: none"> Alocarea de resurse pentru reforme pentru a permite o implementare reușită 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Finanțelor Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene; Ministerul Educației ar putea fi nevoit să aloce resurse umane (de exemplu, pentru R5). 	Mare	Substanțial	<ul style="list-style-type: none"> N/A
<ul style="list-style-type: none"> Testarea cererii și/sau pilotarea inițiativelor viitoare, pentru a stabili amploarea probabilă a acestora și bugetul necesar. 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Educației (pentru proiecte pilot legate de universități și colectarea de date) 	Scăzut	Scăzut (mediu, dacă se face pilotare)	<ul style="list-style-type: none"> N/A
<ul style="list-style-type: none"> Diseminarea inițiativelor transfrontaliere la nivel internațional, pentru a asigura o sensibilizare suficientă în rândul beneficiarilor țintă 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Educației 	Scăzut	Scăzut	<ul style="list-style-type: none"> PSF 9.4
<ul style="list-style-type: none"> Explicarea clară a scopului reformelor și al investițiilor către beneficiari, inclusiv a efectelor secundare dorite, ca mecanisme de acțiune preconizate care nu au fost explicitate în ghidul solicitantului, dar care ar putea îmbunătăți eficacitatea. 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Finanțelor Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene Agențiile de dezvoltare regională Organismele-cheie de implementare (de exemplu, UEFISCDI). 	Scăzut	Scăzut	<ul style="list-style-type: none"> PSF 1

REZUMAT EXECUTIV (4/4)

RECOMANDĂRI REFERITOARE LA REFORME SAU INVESTIȚII SPECIFICE

Recomandare	Instituții implicate (în afară de MCID)	Prioritate	Resurse	Recomandări conexe PSF OPEN
<ul style="list-style-type: none"> Creșterea accentului pus pe transferul de tehnologie pentru a asigura realizarea impactului economic al cercetării 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Educației Ministerul Economiei Ministerul Antreprenoriatului și Turismului 	Mare	Mediu	<ul style="list-style-type: none"> PSF 8
<ul style="list-style-type: none"> Creșterea accentului pe inițiativele sectorului privat pentru a se asigura că sistemul CDI este orientat către utilizatorii finali și impactul economic 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Economiei Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene Ministerul Antreprenoriatului și Turismului 	Mare	Substanțial	<ul style="list-style-type: none"> PSF 8
<ul style="list-style-type: none"> Reintroducerea stimulentei pentru partajarea infrastructurii de cercetare, pentru a se asigura că activele existente sunt folosite corespunzător și puse la dispoziția sectorului privat. 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Educației Ministerul Economiei; eventual și ministerul finanțelor, sănătății, energiei, agriculturii. 	Mediu	Mediu	<ul style="list-style-type: none"> PSF 7
<ul style="list-style-type: none"> Promovarea unei culturi a inovării și a colaborării cu industria, pentru a încuraja transferul și inovarea 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Educației (pentru desfășurarea de conferințe/evenimente/pilotări) 	Mediu	Scăzut	<ul style="list-style-type: none"> PSF 8
<ul style="list-style-type: none"> Să se asigure că "factorii umani" ai talentului sunt luați în considerare în mod consecvent, pentru a spori succesul investițiilor legate de talente. 	<ul style="list-style-type: none"> Ministerul Educației (în ceea ce privește resursele umane și integrarea universitară) Ministerul Afacerilor Externe (în ceea ce privește vizele) 	Scăzut	Mediu (dacă se extind granturile)	<ul style="list-style-type: none"> PSF6-PSF9

CUPRINS

	Nr. diapozitiv
1. Contextul activității	9
1a. Despre Programul național de redresare și reziliență (PNRR)	
1b. Despre teoriile schimbării și acțiunile întreprinse de BM	
2. Rezultate	17
2a. TS pentru portofoliul PNRR	
2b. TS pentru reformele și investițiile individuale	
3. Concluzii și recomandări	38
Anexa A: Introducere în teoriile schimbării	45
Anexa B: Rezumat metodologic	49
Anexa C: Recomandări ale PSF Open	54
Anexa D: Feedback din partea participanților	57
Anexa E: Recomandări suplimentare de îmbunătățire a cadrului juridic	59
E1. Recomandări pentru reforma 2	
E2. Recomandări pentru reforma 3	
E3. Recomandări pentru reforma 5	
Anexa F: Recomandări suplimentare pentru orientările beneficiarilor	78

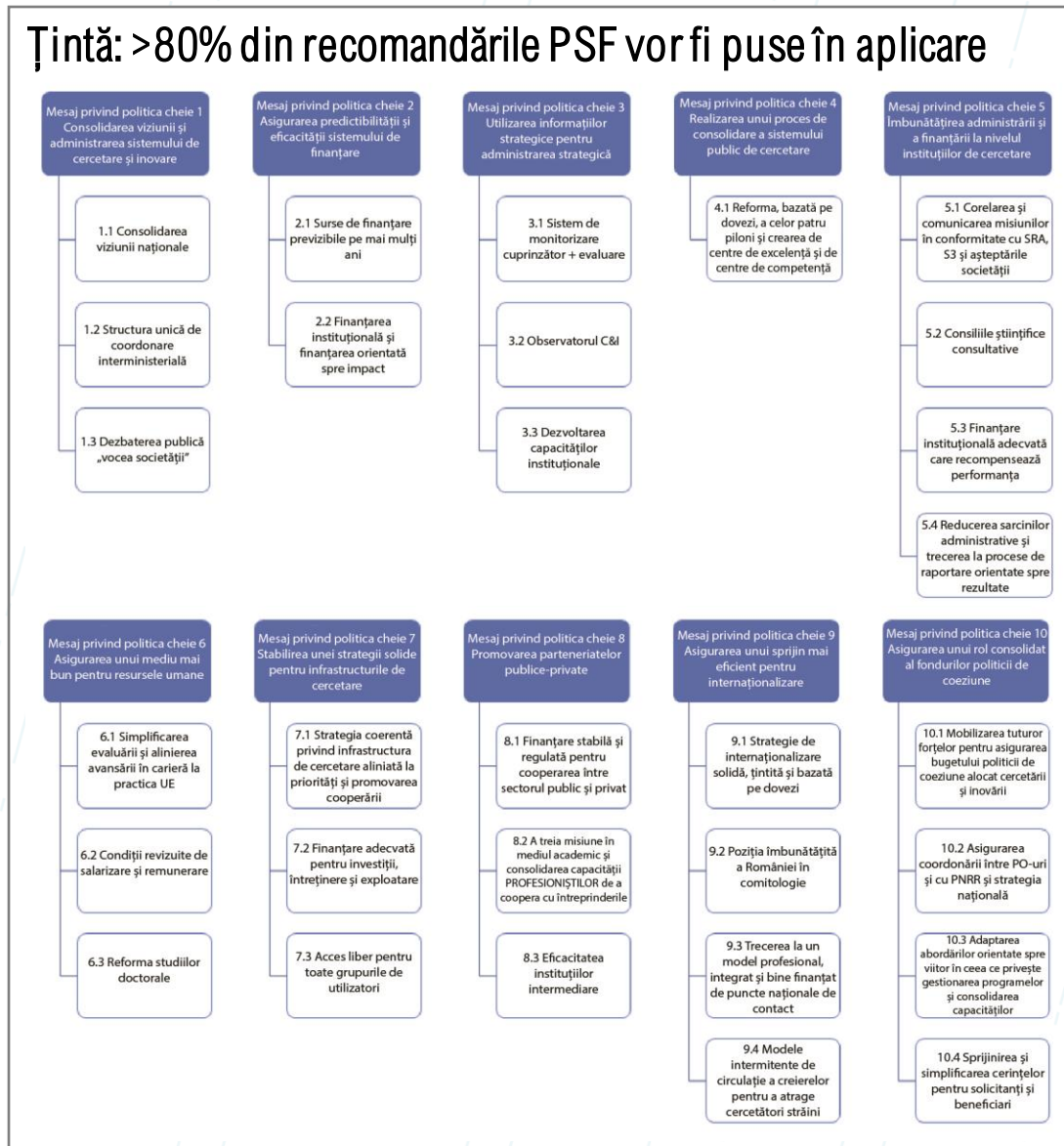
1. CONTEXTUL ACTIVITĂȚII 2.1

1a. Despre Programul național de redresare și reziliență (PNRR)

1b. Despre teoriile schimbării și acțiunile întreprinse de BM

1A. DESPRE RECOMANDĂRILE PNRR ȘI PSF

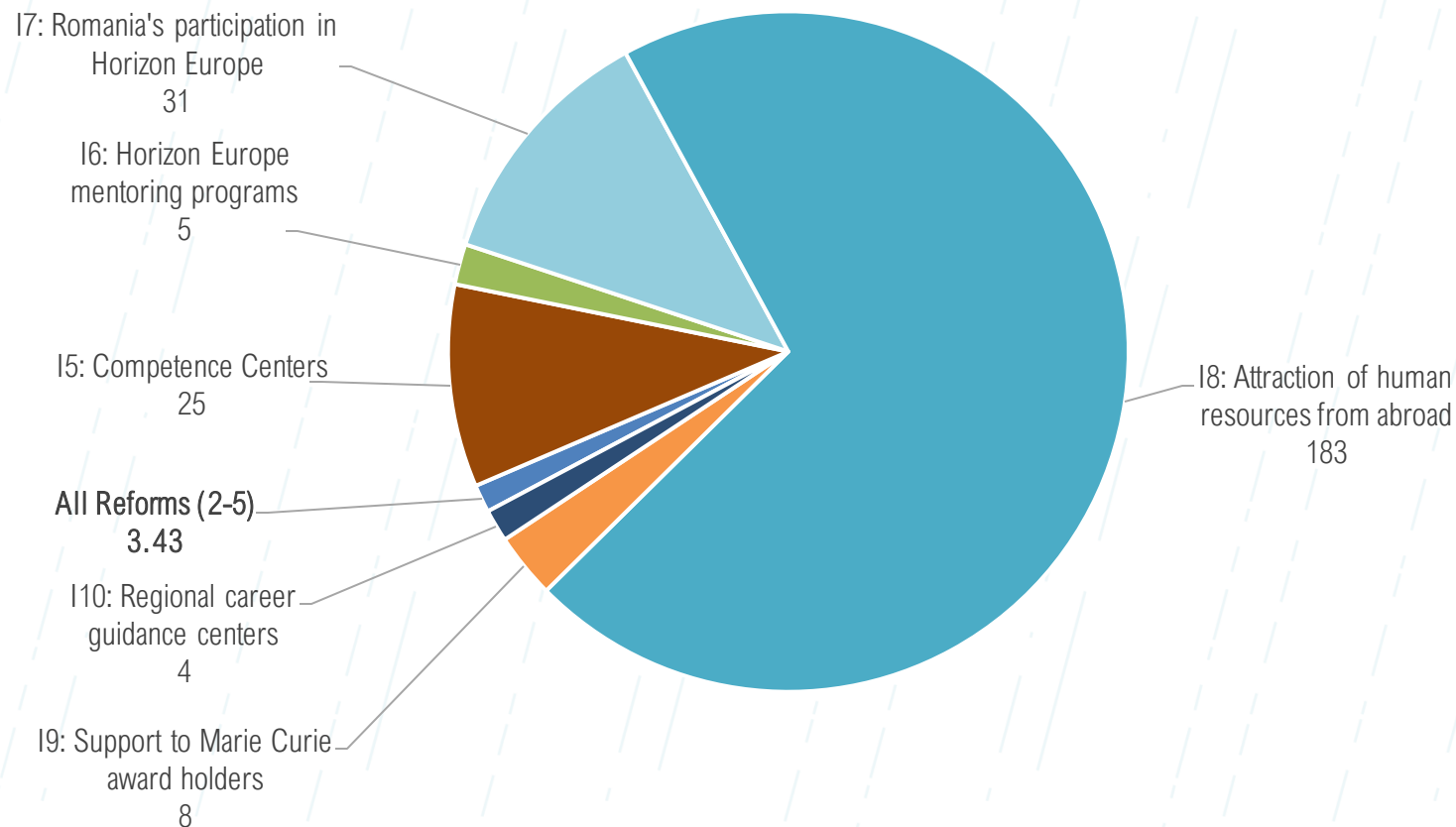
- În calitate de membru cu drepturi depline al UE, **România a fost unul dintre cei mai mari beneficiari ai fondurilor politicii de coeziune.**
- În urma schimbărilor guvernamentale, **cadrul instituțional pentru CDI a fost modificat de mai multe ori.**
- În ciuda eforturilor depuse, România se află pe ultimul loc în tabloul de bord european al inovării și nu a reușit să își atingă obiectivul din 2007 de creștere a GERD la 1% din PIB.
- În 2021, Guvernul României a solicitat sprijinul CE pentru o analiză independentă a sistemului românesc de cercetare și inovare, cu accent pe sectorul public. Acest sprijin a fost oferit de **mecanismul de sprijin al politicilor CE (PSF)**, care a formulat **30 de recomandări-cheie** (a se vedea graficele din dreapta).
- În septembrie 2021, a fost publicat Planul național de redresare și reziliență (PNRR). Este un plan finanțat de Fondul de redresare și reziliență al Uniunii Europene, pentru a ajuta economia României să se redrezeze în urma pandemiei.
- În cadrul PNRR, România **s-a angajat să implementeze 80%** din recomandările raportului PSF pentru sectorul de cercetare și inovare în cadrul PNRR (publicat în iunie 2022).

1A. ALOCĂRILE BUGETARE ALE PNRR SUNT DOMINATE DE INVESTIȚIA 8 - ATRAGEREA DE TALENTE DIN STRĂINĂTATE

- Portofoliul de măsuri legate de CDI din cadrul PNRR cuprinde **4 pachete de reformă** (care, în general, au un buget mic asociat) și **6 pachete de investiții** (care au toate o anumită finanțare asociată).
- **Reformele și investițiile acoperă o gamă largă de activități**, inclusiv formarea și păstrarea talentelor, promovarea legăturilor dintre industrie și mediul academic, încurajarea fuzionării organizațiilor de cercetare neperformante cu cele mai performante, precum și diverse reforme la nivel de sistem menite să asigure o mai bună informare și guvernare.
- Din punct de vedere financiar, **portofoliul este dominat de Investiția 8 - Dezvoltarea unui program de atragere de resurse umane înalt specializate în CDI din străinătate** - care consumă peste 70% din buget.

Reforme și investiții în cadrul PNRR, pe bugete (milioane de euro)

1A. DESPRE PNRR: REZUMATUL REFORMELOR

Reforme PNRR privind modernizarea sectorului de cercetare	Stare (03/ 2023)	Buget
Reforma 2: Eficientizarea guvernării în materie de cercetare, dezvoltare și inovare <ul style="list-style-type: none">Modificarea reglementărilor pentru a permite crearea unui nou organism cu rol decizional pentru CDI și specializarea inteligentă (RIS3).	<ul style="list-style-type: none">în curs de desfășurare	3.43 €M
Reforma 3: Reforma carierei de cercetare <ul style="list-style-type: none">Detalierea indicatorilor cheie de performanță pentru a evalua performanțele cercetătorilor români și pentru a detalia standardele de "bună conduită în cercetarea științifică" pentru un acces mai bun la finanțare și burse.	<ul style="list-style-type: none">în curs de desfășurare	
Reforma 4: Consolidarea cooperării între întreprinderi și cercetare <ul style="list-style-type: none">40% din CDI finanțate din fonduri publice să aibă cel puțin o entitate de afaceri activă, inclusiv IMM-uri și întreprinderi nou înființate, ca partener în proiectele finanțate de MCID și agențiile sale.	<ul style="list-style-type: none">în curs de desfășurare	
Reforma 5: Sprijin pentru integrarea organizațiilor de CDI din România în ERA <ul style="list-style-type: none">Noul cadru legislativ să includă: o evaluare externă periodică a tuturor institutelor de cercetare-dezvoltare din România, asigurarea accesului la sprijin financiar și nefinanciar pentru organizațiile de CDI, digitalizarea procedurilor, evaluarea proiectelor publice de CDI de mare anvergură de cercetători recunoscuți la nivel internațional, precum și a rezultatelor acestora, mai mari de 0,5 milioane de euro). Strategia RIS3 pentru asigurarea unei participări mai mari a mediului de afaceri la proiectele de CDI în lanțurile valorice strategice europene, prin includerea IMM-urilor și start-up-urilor.	<ul style="list-style-type: none">legea a fost adoptatălucrări în curs de desfășurare pentru definirea criteriilor de evaluare a entităților CDI	

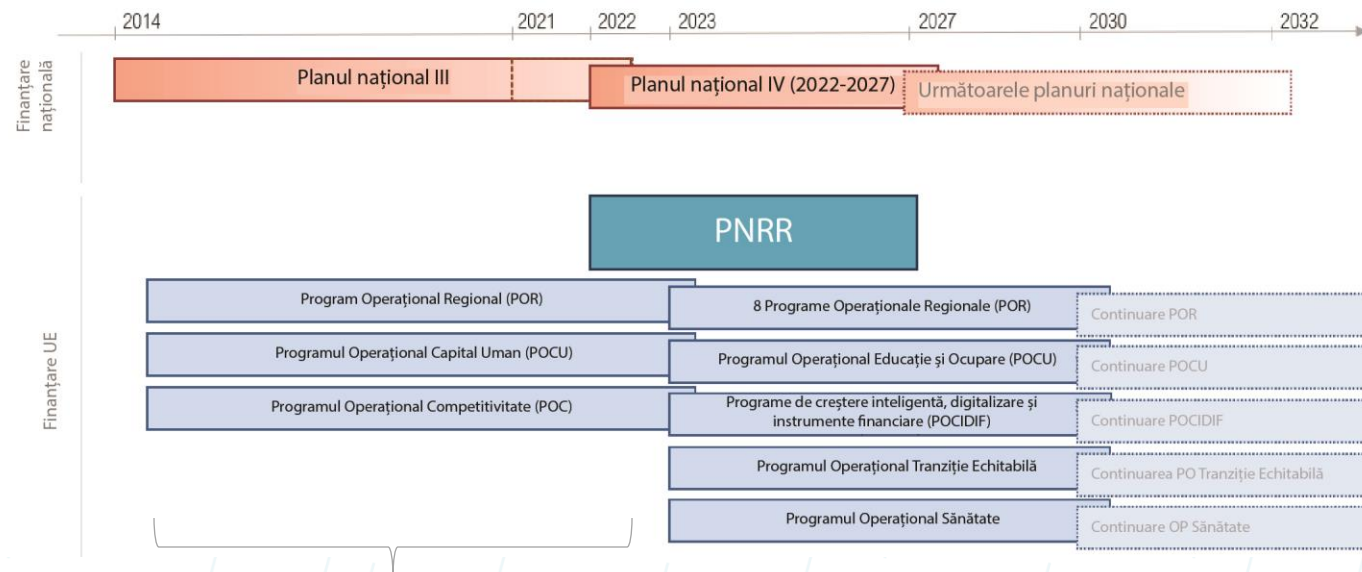
1A. DESPRE PNRR: REZUMATUL INVESTIȚIILOR

Investițiile PNRR în modernizarea sectorului de cercetare	Stare (03/2023)	Buget
Investiția 5: Înființarea și operaționalizarea centrelor de competență <ul style="list-style-type: none">Organizarea a 5 centre de competență - cu cel puțin 10 parteneri CDI (5 publici și 5 privați, respectiv IMM-uri). Acestea urmează să primească o sumă maximă de 5 milioane de euro/proiect. Fiecare centru trebuie să depună cel puțin 3 cereri peste pragul minim de finanțare la misiunile UE Orizont Europa până în 2026.	<ul style="list-style-type: none">Faza de implementare,6 contracte semnate	25€M
Investiția 6: Dezvoltarea programelor de mentorat Orizont Europa <ul style="list-style-type: none">500 de vouchere care vor fi acordate de MCID solicitanților care depun o propunere de proiect în cadrul cererilor de propuneri de proiecte din cadrul programului Orizont Europa. Voucherele pot fi folosite pentru scrierea propunerilor de proiecte, schimburi de personal, participarea la evenimente de brokeraj, folosirea ELI-NP.	<ul style="list-style-type: none">în curs de desfășurare	5€M
Investiția 7: Consolidarea excelenței și sprijinirea participării României la parteneriate și misiuni în Orizont Europa <ul style="list-style-type: none">Lansarea unei cereri de propuneri competitive care să completeze proiectele de cercetare care sunt deja contractate în cadrul parteneriatelor europene de CDI, în special cele axate pe teme ecologice și digitale.	<ul style="list-style-type: none">în curs de desfășurare	31€M
Investiția 8: Dezvoltarea unui program de atragere a resurselor umane înalt specializate din străinătate în activități de CDI <ul style="list-style-type: none">Finanțarea a 100 de proiecte conduse de cercetători internaționali de top. Acești cercetători vor crește capacitatea de cercetare a organizațiilor de CDI din România și vor crește performanța instituțională a organizațiilor gazdă. Cercetătorii urmează să supervizeze activitatea echipelor de cercetare, inclusiv a doctoranzilor și a cercetătorilor post-doctorat.	<ul style="list-style-type: none">faza de depunere finalizată,evaluarea proiectelor	183€M
Investiția 9: Sprijin pentru deținătorii de certificate de excelență primite în cadrul competiției pentru burse individuale Marie Sklodowska Curie <ul style="list-style-type: none">Acordarea a 50 de granturi pentru 50 de posesori de certificate de excelență primite la competiția pentru burse individuale Marie Sklodowska Curie în vederea derulării de proiecte de cercetare în cadrul programelor Orizont 2020 și Orizont Europa.	<ul style="list-style-type: none">în curs de desfășurare	8€M
Investiția 10: Înființarea și susținerea financiară a unei rețele naționale de opt centre regionale de orientare în carieră, ca parte a Platformei de Talente ERA. <ul style="list-style-type: none">Un apel competitiv pentru selectarea unei rețele de 8 universități publice care vor găzdui și operaționaliza 8 centre de orientare în cariera de cercetare. Aceste centre trebuie să răspundă nevoilor comunității științifice și trebuie să ofere orientare profesională cercetătorilor. Această investiție trebuie să creeze sinergii directe cu Investiția 8; pentru ca rețeaua să devină un punct unic de intrare pentru cariera de cercetător și să furnizeze servicii menite să promoveze rezultatele cercetării românești în societate, să crească gradul de conștientizare a beneficiilor științei și să atragă tinerii către carierele de cercetător.	<ul style="list-style-type: none">faza de depunere finalizată,evaluarea proiectelor	4€M

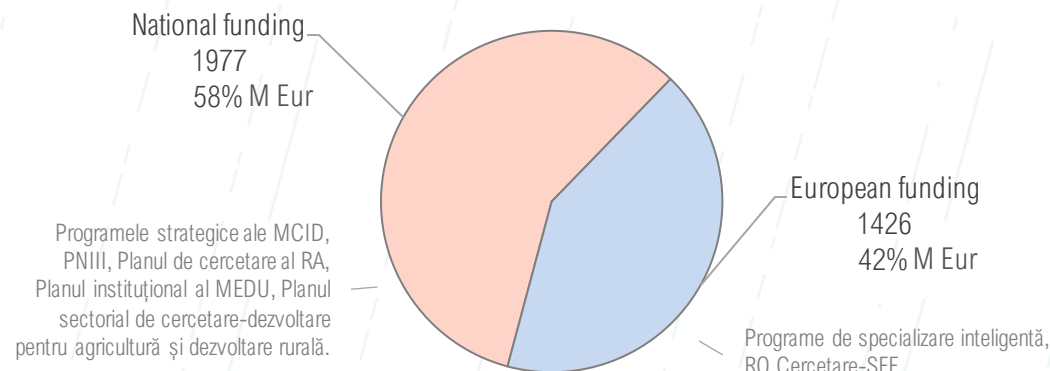
1A. INSTRUMENTELE PNRR TREBUIE SĂ SE ALINIEZE LA NOUA COMBINAȚIE DE POLITICI, COORDONÂNDU-SE CU PN4 ȘI CU PROGRAMELE OPERAȚIONALE

- O analiză ascendentă a combinației de politici din perioada de programare precedentă 2014-2020 (analizată ca 2016-2021) a identificat **76 de instrumente de CDI însumând 3,4 miliarde de euro** în fonduri plătite*.
- Combinația de politici a inclus instrumente atât din fondurile naționale, cât și din cele europene, majoritatea acestora urmând a fi reînnoite pentru noul ciclu.
- PNRR în sine este un program de finanțare "unic", care trebuie finalizat până în august 2026. Cu toate acestea, punerea în aplicare a PNRR coincide cu începutul celui de-al patrulea plan național și **se va suprapune în mod substanțial cu următoarea perioadă de programare de 7 ani a programelor operaționale finanțate de UE.**
- Prin urmare, din punctul de vedere al BM, **PNRR nu trebuie să fie văzut ca un "impuls unic"**, ci mai degrabă ca o oportunitate importantă de a conduce schimbările atât de necesare pentru întregul sistem românesc de CDI. Asigurarea sustenabilității acestor schimbări dincolo de perioada de implementare va necesita **o coordonare cu alte Programe Operaționale și cu strategia națională, așa cum se recomandă în PSF 10.2.**

* publicație viitoare a BM

Sursa de finanțare pentru instrumentele de CDI din mixul anterior de politici, 2016-2021

1B. ATELIERELE DE LUCRU TS INTRODUC TEHNICA TEORIILOR SCHIMBĂRII PENTRU A CREȘTE CAPACITATEA INTERNĂ

În cadrul Serviciilor de asistență tehnică rambursabile (SATR) *Modernizarea cercetării în România: Îmbunătățirea calității și relevanței sectorului de cercetare (P179979)*, Grupul Băncii Mondiale (BM) s-a angajat să sprijine Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării (MCID) din România în dezvoltarea investițiilor și reformelor propuse în cadrul PNRR.

O componentă importantă a acestui demers a fost crearea, examinarea și îmbunătățirea descrierilor *teoriilor schimbării (TS)* (cunoscute și sub denumirea de modele logice) ale reformelor și instrumentelor. TS-urile se referă la **modalitățile ipotetice prin care se așteaptă ca schimbările dorite să apară în urma unor intervenții date**. Analiza anterioară a intervențiilor existente în România a constatat că TS sunt în mod constant una dintre cele mai slabe caracteristici.¹

Acest lucru are un impact asupra mai multor elemente ale conceperii, implementării și monitorizării și evaluării ulterioare a instrumentelor. Din acest motiv, această activitate a avut ca scop consolidarea capacității interne a MCID de modelare logică, precum și folosirea tehnicii pentru a identifica lacunele specifice sau domeniile de îmbunătățire potențială în cadrul reformelor și investițiilor propuse în cadrul Planului național de redresare și reziliență.

Pentru a atinge aceste obiective, echipa BM:

- A condus **12 ateliere de lucru** (în persoană și la distanță) cu participanți din cadrul Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării. Secvența și rezumatul metodologic al acestor ateliere de lucru sunt descrise în Anexa B.
- TS individuale elaborate pentru Reformele 2, 3, 4, 5 și investițiile 5, 6 și 7, 8, 9, 10, identificând lacunele specifice sau mecanismele de eșec care trebuie să fie completate pentru a face intervenția mai eficientă și/sau pentru a reduce riscul de eșec. Ceea ce este important de observat este că, deși modelele logice individuale sunt descrise în secțiunea următoare, **valoarea exercițiilor TS constă în mare măsură în procesul de elaborare a acestora**, în ceea ce privește obținerea unei înțelegeri comune a modului în care trebuie să funcționeze un instrument - nu doar rezultatul final.
- TS elaborată pentru portofoliul general al PNRR, inclusiv un **obiectiv final unificator** spre care trebuie să se îndrepte toate instrumentele.
- Recomandările PSF OPEN **puse în corespondență** cu reformele și investițiile specifice.

1. A se vedea, de exemplu, Cruz, Marcio; Kapil, Natasha; Astudillo Estevez, Pablo Andres; Haley, Christopher; Lu, Zoe Cordelia; Can, Arslan,. 2022. Starting Up România : Diagnostic de ecosistem antreprenorial. Banca Mondială, Washington, DC. © Banca Mondială. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/37564> Licență: CC BY 3.0 IGO, precum și viitoarea analiză funcțională a instrumentelor de cercetare și inovare (estimată în iulie 2023).

1B. OBIECTIVELE ATELIERELOR DE LUCRU

Obiectivele generale ale atelierelor au fost multiple:

	Obiective principale	Obiective de consolidare a capacităților
Pe termen scurt	<ul style="list-style-type: none">• să contribuie la punerea în aplicare și la ajustarea reformelor și a investițiilor (inclusiv la identificarea ipotezelor și a mecanismelor de eșec potențial și la evidențierea modalităților de îmbunătățire a M&E ulterioare, de exemplu, prin identificarea altor rezultate care trebuie urmărite pe durata de viață a PNRR).	<ul style="list-style-type: none">• Pentru a verifica coerența internă a portofoliului PNRR.
Pe termen mediu	<ul style="list-style-type: none">• să contribuie la identificarea lacunelor în sprijinul CDI, pentru a informa viitoarele cereri de propuneri de instrumente PNRR sau reformele și investițiile ulterioare (de exemplu, prin evidențierea lacunelor în inițiativele din sectorul privat și a necesității de consolidare a capacității de transfer tehnologic).	<ul style="list-style-type: none">• Să ofere bazele pentru cadrele de monitorizare și evaluare a programelor PNRR.
Pe termen lung	<ul style="list-style-type: none">• Asigurarea unei mai bune alinieri a PNRR la obiectivele pe termen lung ale Planului național IV și ale programelor operaționale.	<ul style="list-style-type: none">• Să contribuie la consolidarea capacităților și să sprijine procesele de elaborare a politicilor de cercetare și inovare.

2. REZULTATE

2a. TS pentru portofoliul PNRR

2b. TS pentru reformele și investițiile individuale

2A. TS PENTRU PORTOFOLIUL GLOBAL

Despre PNRR:

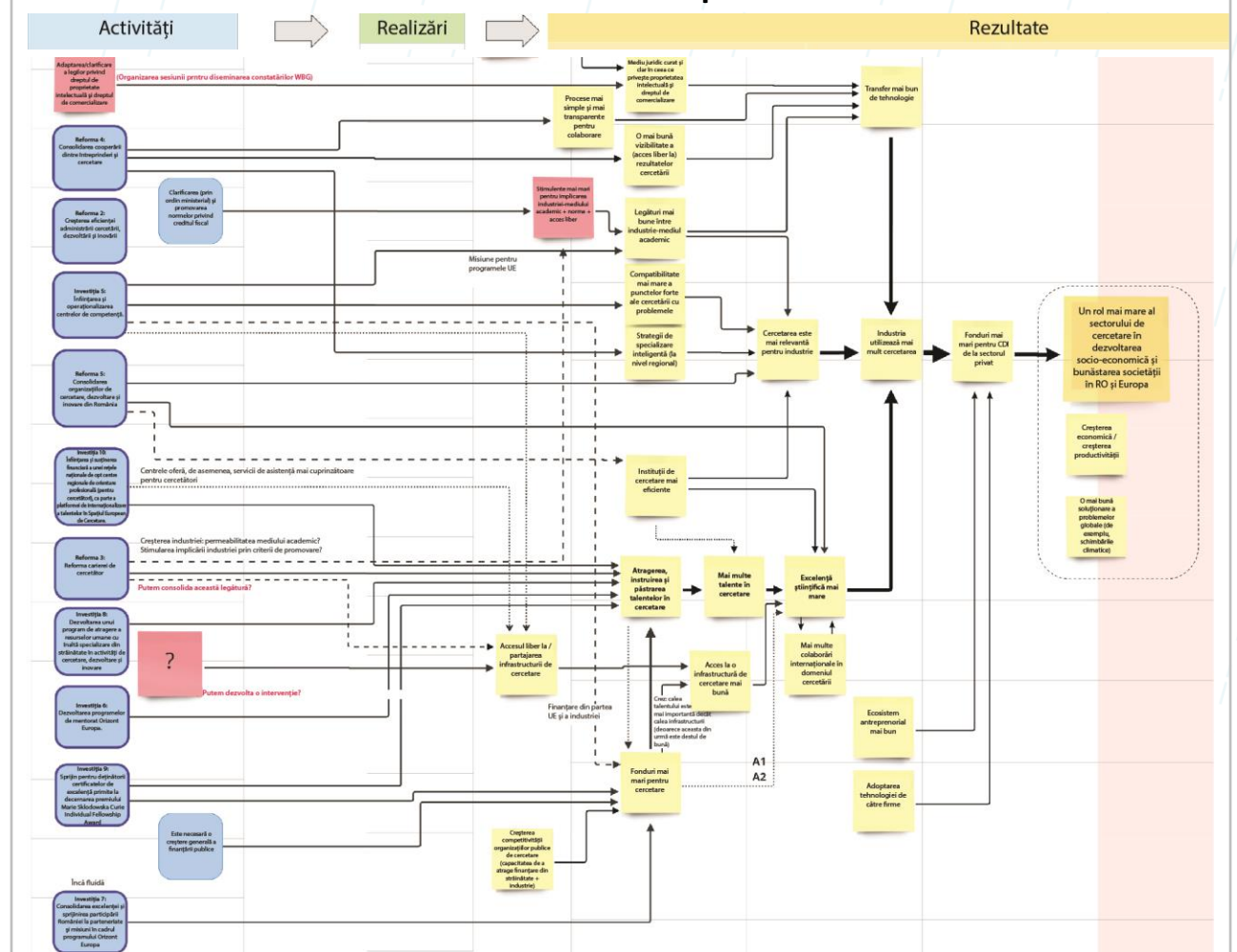
Portofoliul în ansamblu

- **Obiectiv:** asigurarea unui rol mai important al sectorului de cercetare în dezvoltarea socio-economică și bunăstarea societății în România și în Europa.
- **Descriere:** Pachet de 4 reforme și 6 investiții.
- **Buget și stadiu:** 260 milioane EUR, în curs de desfășurare.

Principalele concluzii:

- Portofoliul încearcă să își atingă obiectivul prin **îmbunătățirea calității** rezultatelor cercetării românești, precum și prin creșterea **relevanței industriale** a cercetării și (într-o anumită măsură) prin îmbunătățirea proceselor de **colaborare cu industria** precum și prin îmbunătățirea **governanței** și **eficienței** sistemului în general.
- Principalul accent al portofoliului este pus pe prima componentă: **creșterea calității rezultatelor cercetării**.
- Principalul motor al acestui proces este, la rândul său, **dezvoltarea resurselor umane**, în special prin atragerea de talente din străinătate.

Instantaneu al tabloului Miro dezvoltat în timpul atelierului de lucru:

2A. TS PENTRU PORTOFOLIUL GLOBAL

Prezentare generală a constatărilor din cadrul atelierului:

- Logica generală a pachetului de reforme se bazează pe îmbunătățirea **exelenței în cercetare, pe îmbunătățirea relevanței acestuia pentru industrie și pe îmbunătățirea proceselor de colaborare a industriei cu sectorul de cercetare**, pentru a determina un rol mai important al sectorului de cercetare în dezvoltarea socio-economică.
- Cu toate acestea, accentul este distribuit inegal între aceste obiective: cele mai multe intervenții (precum și majoritatea fondurilor) sunt dedicate îmbunătățirii excelenței în cercetare. **Puține reforme se axează pe sectorul privat sau pe transferul de tehnologie.** (Reforma 4 abordează acest aspect într-o anumită măsură, dar principalii beneficiari rămân organizațiile de cercetare din sectorul public). Nu știm dacă există alte programe în afara PNRR care vor umple acest gol; dacă nu, atunci aceasta este o potențială oportunitate ratată de a stimula o mai mare cerere de piață pentru cercetare și inovare.
- În cadrul temei excelenței în cercetare, **principalul obiectiv al portofoliului pare a fi dezvoltarea capitalului uman**, în special atragerea de talente din străinătate.
- Integrarea cu programele operaționale și cu programele naționale este neclară, ceea ce înseamnă, de asemenea, că **sustenabilitatea acțiunilor dincolo de PNRR este neclară.**
- Mai multe mecanisme depind de **voința politică și de implicarea tuturor departamentelor**. Acest aspect a fost considerat un "**mod de eșec**" probabil pentru multe dintre reforme și investiții, în special pentru R2, și trebuie să fie abordat în mod explicit la nivelul ministerului.
- Mai multe reforme (în special R2, R3, R5, I6, I7, I9, I10) **necesită colaborarea/participarea universităților**, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la capacitatea MCID de a controla sau coordona acest lucru.
- De când a fost eliminată din R5, **partajarea infrastructurii de cercetare nu mai este abordată în mod direct de nicio reformă sau investiție** (cu excepția stimulentei pentru infrastructura de lumină extremă, în I6); aceasta pare a fi o omisiune potențial semnificativă din pachetul general de reforme și ar trebui abordată prin PO sau programe naționale.
- Luarea în considerare a **factorilor personali** (și anume, recunoașterea cercetătorilor ca persoane, adesea cu familii) a fost uneori **inconsecventă**. De exemplu, cheltuielile legate de relocarea familiei sunt luate în considerare în mod explicit în I9, dar mai puțin clar în I8.
- Examinând pachetul general de reforme, nu au fost identificate **cazuri evidente de tensiune** între reforme (de exemplu, formularea de ipoteze opuse sau stimularea unui comportament opus).
- Există foarte **puțini indicatori de performanță** care să indice impactul în aval și rezultatele (spre deosebire de simple realizări) ale portofoliului PNRR.

2B. TS PENTRU REFORMA 2 - GUVERNANȚĂ

Despre reforma 2:

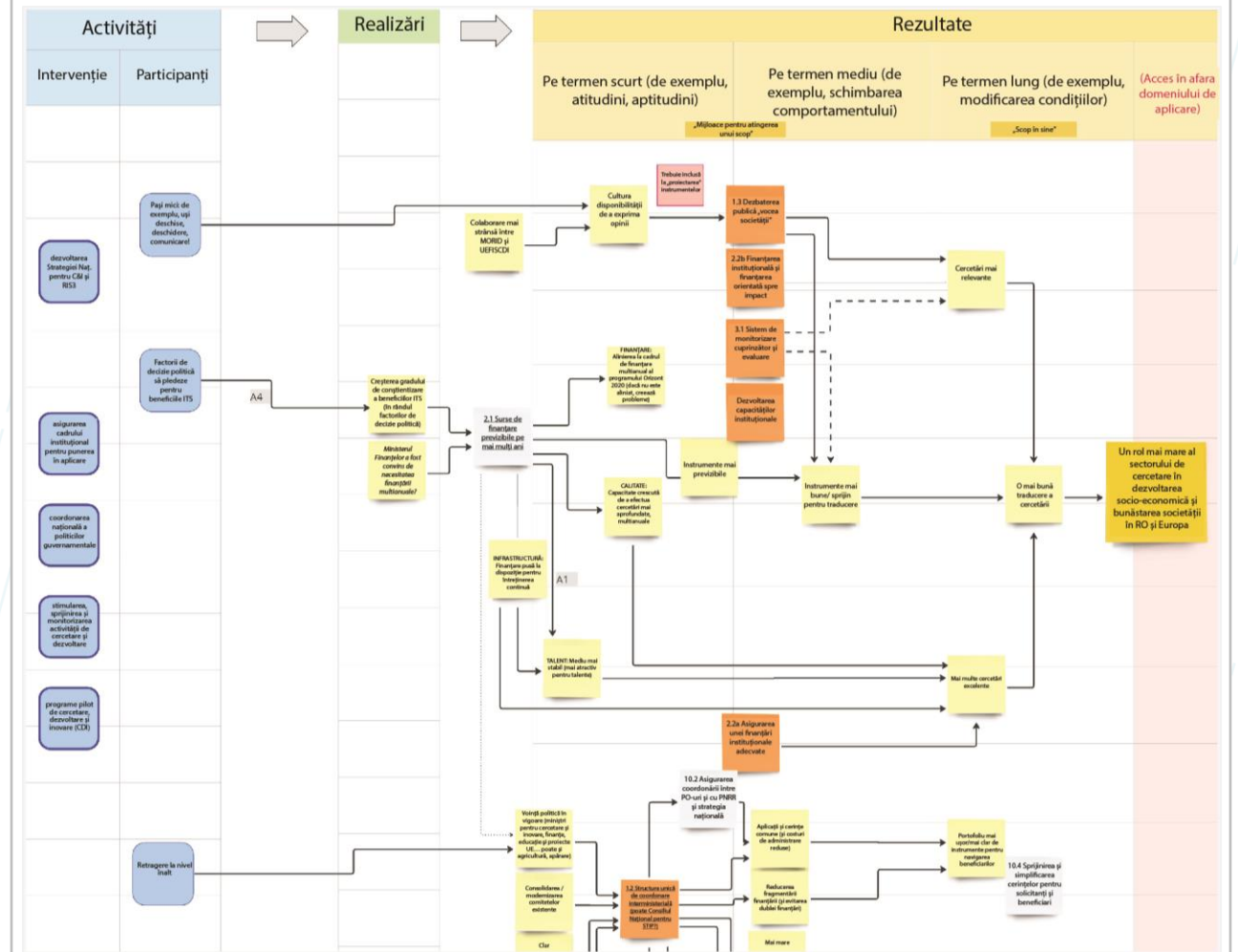
Efficientizarea guvernancei sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare

- **Obiectiv:** clarificarea și eficientizarea guvernancei sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare din România.
- **Descriere:** Modificarea reglementărilor pentru a permite crearea unui nou organism cu rol decizional pentru cercetare, dezvoltare și inovare și pentru strategia de specializare inteligentă.
- **Buget și stadiu:** 3,43 milioane EUR, în curs de desfășurare

Principalele concluzii:

- Una dintre cele mai **complexe** reforme, din punct de vedere al modelării logice, dar esențială pentru realizarea mai multor recomandări din cadrul PSF, cum ar fi 3.1 (un sistem de monitorizare și evaluare cuprinzător) și 3.3 (consolidarea capacităților instituționale).
- **Succesul** introducerii unei structuri unice de coordonare ministerială depinde de implicarea politică la nivelul cabinetului / primului-ministru și nu poate fi creat doar de MCID.
- Reforma depinde de **cooperarea cu ministerele de finanțe, Ministerul Educației, MIPE și UEFISCDI.**

Instantaneu al tabloului Miro dezvoltat în timpul atelierului de lucru:

2B. TS PENTRU REFORMA 2 - GUVERNANȚĂ

Despre Reforma 2:

Eficientizarea guvernancei sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare

- **Obiectiv:** clarificarea și eficientizarea guvernancei sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare din România.
- **Descriere:** Modificarea reglementărilor pentru a permite crearea unui nou organism cu rol decizional pentru cercetare, dezvoltare și inovare și pentru strategia de specializare inteligentă.
- **Buget și stadiu:** parte din 3,43 milioane EUR, în curs de desfășurare.

Prezentare generală a constatrilor din cadrul atelierului

- Una dintre cele mai **complexe** reforme, din punct de vedere al modelării logice, dar esențială pentru realizarea mai multor recomandări din cadrul PSF.
- În cadrul atelierului au fost **identificate mai multe moduri potențiale de eșec** ale reformei, adesea legate de **cooperarea** (sau nu) a unor entități din afara MCID. O lipsă percepută de voință politică sau de înțelegere a importanței STI în rândul altor ministere a fost evidențiată ca fiind o preocupare sau o constrângere cheie.
- În mod specific, a fost **subliniată importanța unei structuri unice de coordonare ministerială**, dar s-a recunoscut că aceasta necesită un angajament politic la nivelul cabinetului / primului ministru și că nu poate fi creată doar de MCID.
- S-a discutat dacă Consiliul Național pentru Politica de C&I ar putea îndeplini rolul structurii unice de coordonare ministerială și dacă acest consiliu funcționează așa cum se preconizează.
- În mod similar, alte aspecte ale Reformei 2 depind de **cooperarea UEFISCDI și/sau a Ministerului Educației**.
- **Ministerul Finanțelor** are, de asemenea, un rol esențial în stabilirea fluxului de finanțare multianuală, previzibilă, recomandat de PSF; a fost descrisă o logică generală a beneficiilor finanțării multianuale, dar este posibil să fie necesară o dezvoltare ulterioară.
- De asemenea, atelierul de lucru a identificat importanța **schimbării culturale în cadrul organizațiilor de cercetare** (și în rândul factorilor de decizie politică) ca fiind fie un factor major de facilitare, fie un obstacol în calea reformei. O parte a schimbării constă în promovarea activă a asumării "proprietății" activității și a convingerii că munca lor va face cu adevărat o diferență. Acesta a fost, în special, cazul recomandărilor 1.1 ("Consolidarea viziunii naționale") și 1.3 (Dezbatere publică / "vocea societății") din cadrul PSF.
- Au existat preocupări cu privire la faptul că **un nou sistem de raportare** (inclusiv "Observatorul de cercetare și inovare") trebuie să funcționeze **în timp util** (pentru a prezenta date actualizate factorilor de decizie) și trebuie să **simplifice** raportarea, mai degrabă decât să adauge un proces birocratic suplimentar. S-a observat că există probleme în ceea ce privește fluxul de informații existent între MCID și UEFISCDI.

2B. TS PENTRU REFORMA 3 - CARIERA DE CERCETARE

Despre reformă 3:

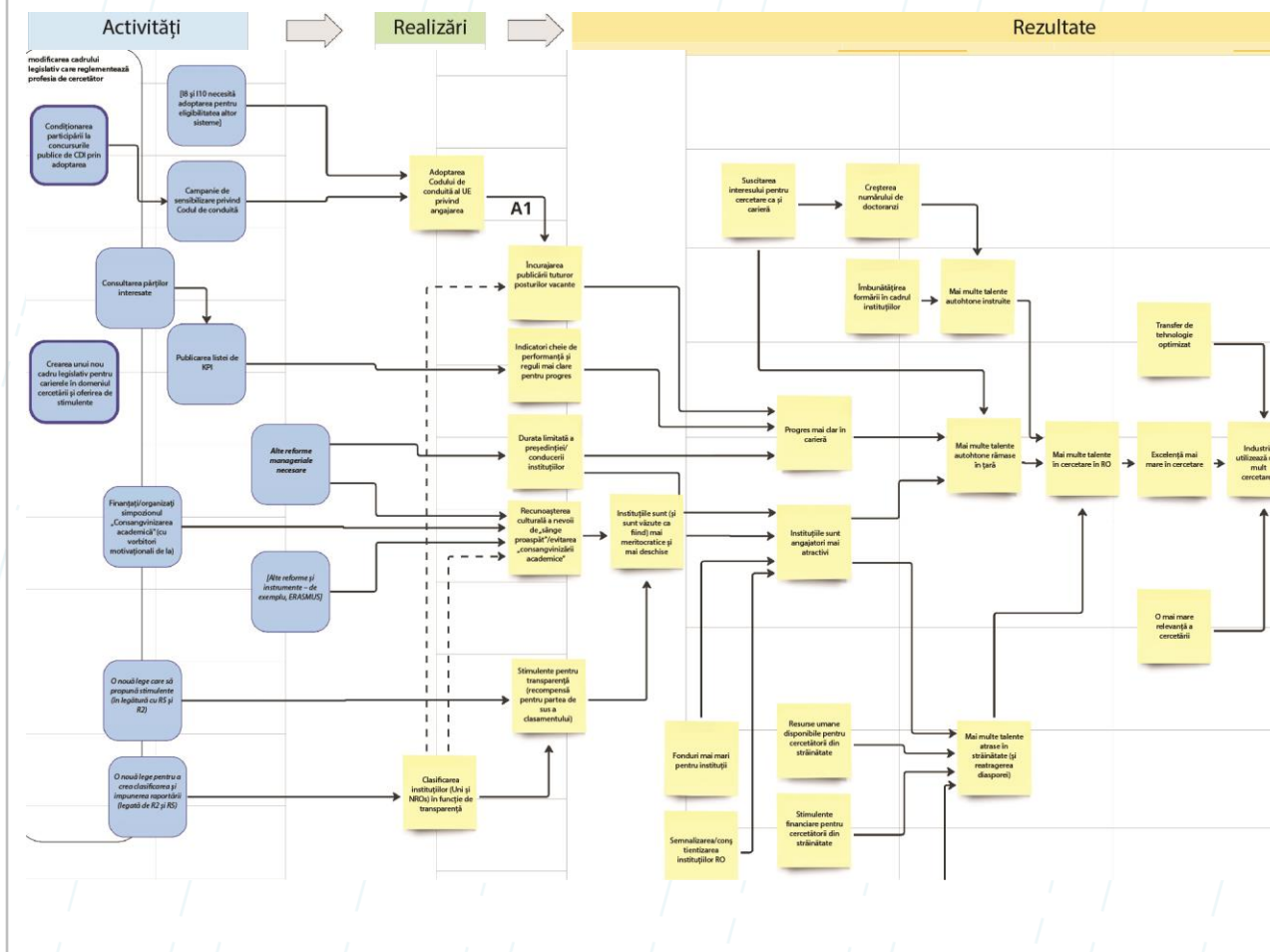
Reforma carierei de cercetare

- **Obiectiv:** creșterea atractivității carierei de cercetător și a performanțelor cercetătorilor.
- **Descriere:** Detalierea indicatorilor cheie de performanță pentru evaluarea performanțelor cercetătorilor români și pentru a detalia standardele de "bună conduită în cercetarea științifică" pentru un acces mai bun la finanțare și burse.
- **Buget și stadiu:** parte din 3,43 milioane EUR, în curs de desfășurare.

Principalele concluzii:

- Atelierul a identificat câteva nevoi care trebuie abordate pentru a sprijini reforma 3, de exemplu, intervenții care să abordeze **reforma și îmbunătățirea managementului** în organizațiile de cercetare, precum și parcursul carierei de cercetător și organizarea de simpozioane și conferințe care să abordeze o schimbare de cultură pentru a evita înrudirea academică.
- Adoptarea **Codului de conduită al UE** în materie de recrutare nu ar fi neapărat automată, ci ar **necesita o campanie de sensibilizare** și, eventual, o monitorizare ulterioară pentru a urmări punerea în aplicare.
- **Reforma 3 poate lega și consolida reformele 2** (governanța CDI) și 5 (integrarea organizațiilor CDI în SEC), pentru a crea stimulente generale pentru o mai mare deschidere a instituțiilor.

Instantaneu al tabloului Miro dezvoltat în timpul atelierului:

2B. TS PENTRU REFORMA 3 - CARIERA DE CERCETARE

Despre Reforma 3:

Reforma carierei de cercetare

- **Obiectiv:** creșterea atractivității carierei de cercetător și a performanțelor cercetătorilor.
- **Descriere:** detalierea indicatorilor de performanță pentru evaluarea performanțelor cercetătorilor români și detalierea standardelor de "bună conduită în cercetarea științifică" pentru un acces mai bun la finanțare și burse.
- **Buget și stadiu:** parte din 3,43 milioane EUR, în curs de desfășurare.

Prezentare generală a constatărilor din cadrul atelierului

- În cadrul atelierelor de lucru au fost identificate numeroase **constrângeri** pentru această reformă, inclusiv autonomia Consiliului rectorilor universitari, ceea ce ar putea face mai dificilă punerea în aplicare a acestei reforme în universități în comparație cu instituțiile de cercetare (asupra cărora MCID are un control mai direct).
- În special, atelierul a identificat **importanța schimbării culturale** în cadrul universităților și al organizațiilor de cercetare, în special în ceea ce privește înțelegerea efectelor dăunătoare ale așa-numitei "înrudiri academice" (de exemplu, preferința promovării interne în detrimentul celor din afară, care pot aduce idei noi).
- Cu toate acestea, acest aspect nu este abordat în mod direct în R3, dar ar putea fi abordat prin intermediul unei mici finanțări suplimentare: de exemplu, pentru a organiza un simpozion internațional privind "consangvinizarea academică" și pentru a afla cum a fost rezolvată această problemă în alte țări.
- S-a remarcat faptul că adoptarea **Codului de conduită al UE** pentru recrutare nu ar avea loc în mod automat, ci ar necesita o campanie de sensibilizare și, eventual, o monitorizare ulterioară pentru a urmări punerea în aplicare.
- Există o posibilă oportunitate de a **lega R3 de R2 și R5**, pentru a crea stimulente generale pentru o mai mare deschidere a instituțiilor.
- Atelierele de lucru au identificat necesitatea unor intervenții care să abordeze **reforma și îmbunătățirea managementului** în organizațiile de cercetare, precum și a parcursului profesional al cercetătorilor; acest aspect nu este abordat în prezent în cadrul R3.

2B. TS PENTRU REFORMA 4 - CERCETARE ȘI AFACERI

Despre reformă 4:

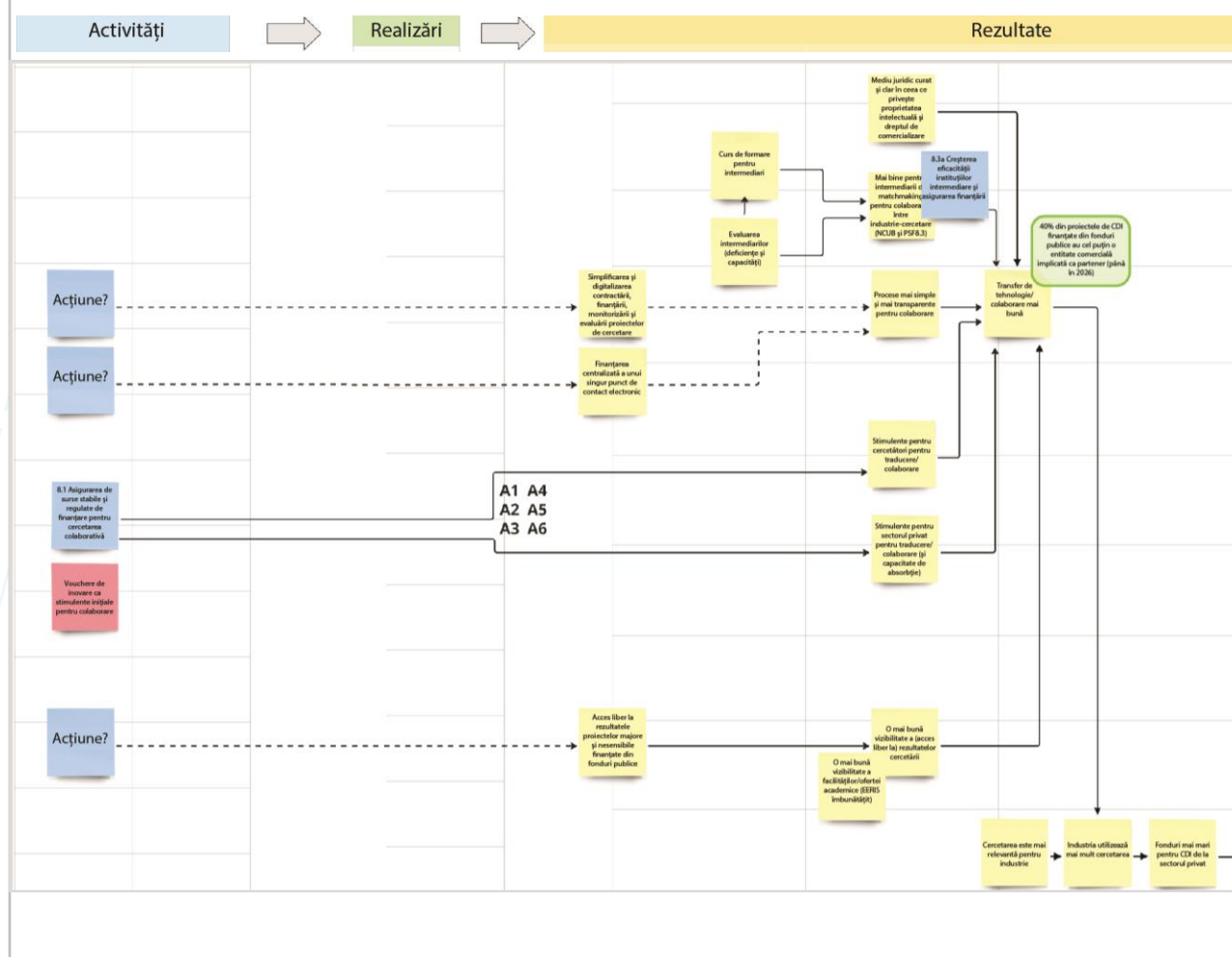
Cooperare consolidată între întreprinderi și cercetare

- **Obiectiv:** creșterea cooperării dintre întreprinderi și organizațiile publice de cercetare, dezvoltare și inovare și crearea unui mediu favorabil pentru investițiile publice și private în acest sector.
- **Descriere:** 40% din CDI finanțate din fonduri publice să aibă cel puțin o entitate de afaceri activă, inclusiv IMM-uri și start-up-uri, ca partener în proiecte finanțate de MCID și agențiile sale.
- **Buget și stadiu:** parte din 3,43 milioane EUR, în curs de desfășurare.

Principalele concluzii:

- Reforma 4 este principala reformă care abordează **comercializarea și valorificarea cercetării**, dar abordează puține dintre problemele actuale.
- Reforma 4 **nu se referă încă la capacitățile organizațiilor** de a întreprinde sau de a sprijini transferul de tehnologie (de exemplu, furnizarea de formare a personalului) și nici la rolul intermediarilor care accelerează activitățile de comercializare (de exemplu, OTC).
- Există o lipsă de cunoștințe (în special în rândul cercetătorilor) cu privire la **nevoile și constrângerile industriei**, precum și o lipsă de mecanisme de încurajare a contactelor; abordarea acestor aspecte ar putea genera un impact mai mare pe termen lung.

Instantaneu al tabloului Miro dezvoltat în timpul atelierului:

2B. TS PENTRU REFORMA 4 - CERCETARE ȘI AFACERI

Despre reformă 4:

Cooperare consolidată între întreprinderi și cercetare

- **Obiectiv:** creșterea cooperării dintre întreprinderi și organizațiile publice de cercetare, dezvoltare și inovare și crearea unui mediu favorabil pentru investițiile publice și private în acest sector.
- **Descriere:** 40% din CDI finanțate din fonduri publice să aibă cel puțin o entitate de afaceri activă, inclusiv IMM-uri și start-up-uri, ca partener în proiecte finanțate de MCID și agențiile sale.
- **Buget și stadiu:** parte din 3,43 milioane EUR, în curs de desfășurare.

Prezentare generală a constatărilor din cadrul atelierului

- R4 este principala reformă care abordează **procesele de comercializare sau de valorificare a cercetării**, dar abordează doar un număr mic de probleme care inhibă transferul de tehnologie, multe dintre acestea fiind discutate în PNIV și în PO.
- În special, R4 se concentrează pe **simplificarea diverselor procese** (de exemplu, contractare, M&E) și pe furnizarea unui **mecanism de stimulare a unei colaborări mai profunde**. Cu toate acestea, atelierul a sugerat necesitatea unor acțiuni suplimentare (cum ar fi voucherele de inovare) ca stimulent inițial pentru colaborare.
- R4 **nu abordează capacitățile organizațiilor** de a efectua transferul de tehnologie și nici rolul *intermediarilor* potențiali (de exemplu, birourile de transfer de tehnologie și organisme industriale). Alte cercetări sugerează că există blocaje semnificative în sistemul de transfer tehnologic pe care această reformă nu le abordează.
- Nu a fost clar în ce măsură **firmele private** au un rol în definirea proiectelor. Având în vedere orientarea relativă a PNRR în favoarea sectorului public, ar fi avantajos să se vizeze mai explicit beneficiarii din sectorul privat.
- Atelierul a identificat, de asemenea, o **lipsă de cunoștințe** larg răspândită (în principal în rândul cercetătorilor, dar și, într-o anumită măsură, în rândul factorilor de decizie) cu privire la nevoile și constrângerile industriei. Acest lucru pare să indice o lipsă generalizată de conexiune între sectoare, care ar putea fi redusă prin intermediul mai multor forumuri și evenimente. În prezent, în R4 nu există nicio prevedere în acest sens.

2B. TS PENTRU REFORMA 5: INTEGRAREA ORGANIZAȚIILOR CDI DIN ROMÂNIA ÎN ERĂ

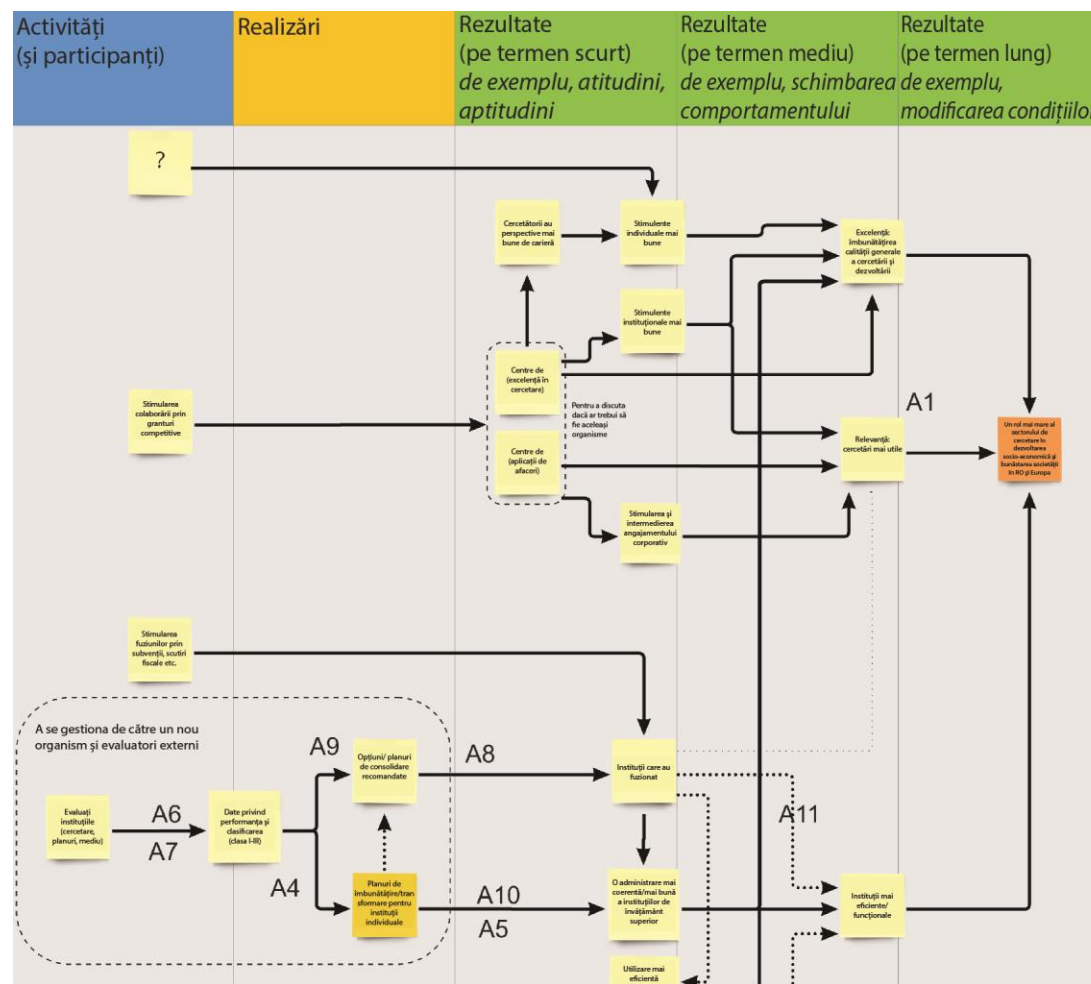
Despre Reforma 5: Sprijin pentru integrarea organizațiilor de CDI din România în Spațiul European de Cercetare

- **Obiectiv:** creșterea performanței și consolidarea organizațiilor publice de cercetare, dezvoltare și inovare din România și integrarea acestora în Spațiul European de Cercetare.
- **Descriere:** noul cadru legislativ include o evaluare externă periodică a tuturor institutelor de cercetare-dezvoltare din România, asigurarea accesului la sprijin non-financiar/financiar pentru organizațiile de cercetare-dezvoltare, digitalizarea procedurilor, evaluarea proiectelor publice mari de cercetare-dezvoltare și a rezultatelor (peste 0,5 milioane de euro) de către cercetători recunoscuți la nivel internațional.
- **Buget și stadiu:** o parte din 3,43 milioane de euro; legea a fost adoptată; se lucrează în prezent la definirea criteriilor de evaluare a entităților CDI.

Principalele concluzii:

- Reforma se concentrează pe **clasificarea instituțiilor** și pe încurajarea **fuziunii** instituțiilor neperformante cu instituții de calitate superioară.
- Există **moduri** potențiale de eșec, cum ar fi plecarea cadrelor universitare ca urmare a fuziunilor, sau faptul că instituțiile cu un rating mai mare sunt "trase în jos" de cele cu un rating mai mic; un program pilot ar ajuta la testarea acestora.
- Ar putea fi benefică evaluarea capacităților manageriale ale instituțiilor și, de asemenea, permiterea instituțiilor din clasele I și II să **"opteze"** pentru procesul de transformare.
- Componenta echipei de revizuire este importantă și va necesita resurse.

Instantaneu al tabloului Miro dezvoltat în timpul atelierului:

2B. TS PENTRU REFORMA 5: INTEGRAREA ORGANIZAȚIILOR CDI DIN ROMÂNIA ÎN ERĂ

Despre reforma 5:

Sprijin pentru integrarea organizațiilor de CDI din România în Spațiul European de Cercetare

- **Obiectiv:** creșterea performanței și consolidarea organizațiilor publice de cercetare, dezvoltare și inovare din România și integrarea acestora în Spațiul European de Cercetare.
- **Descriere:** Noul cadru legislativ include o evaluare externă periodică a tuturor institutelor de cercetare-dezvoltare din România, asigurarea accesului la sprijin non-financiar/financiar pentru organizațiile de CDI, digitalizarea procedurilor, evaluarea proiectelor publice mari de CDI și a rezultatelor (mai mari de 0,5 milioane de euro) de cercetători recunoscuți la nivel internațional.
- **Buget și stadiu:** o parte din 3,43 milioane de euro; legea a fost adoptată; se lucrează, în prezent, la definirea criteriilor de evaluare a entităților CDI.

Prezentare generală a constatărilor din cadrul atelierului

- Reforma se concentrează în principal pe **clasificarea** instituțiilor de cercetare și pe încurajarea **fuziunii** celor cu performanțe scăzute cu cele mai performante.
- Logica pornește de la premisa că acest proces va "trage în sus" instituțiile mai puțin bine cotate decât cele mai bine cotate iar cadrele universitare nu vor părăsi instituția; ar putea fi benefică o experiență pilot pentru a testa aceste ipoteze, pentru a se asigura că acestea nu **pun în pericol reforma**.
- Ar putea fi benefic ca instituțiile din **clasele I și II să "opteze" pentru procesul de transformare**, mai degrabă decât să ofere planuri de transformare doar instituțiilor slabe; acest lucru ar reduce, de asemenea, stigmatul asociat cu planurile de transformare.
- **Componenta echipei de revizuire** va fi importantă și trebuie să includă un număr de experți internaționali pentru a asigura expunerea la bunele practici internaționale.
- **Capacitățile manageriale ale instituțiilor** au un impact asupra calității și trebuie să fie examinate în mod specific în cadrul procesului de evaluare.
- Înțelegem că în versiunea finală a reformei **nu au fost incluse** acțiuni de încurajare a unei mai mari utilizări (atât de către sectorul public, cât și de către cel privat) a **infrastructurii de cercetare**.
- Dacă nu este inclusă în alte reforme, s-ar putea rata o oportunitate de a permite crearea unei valori mai mari din infrastructura existentă, cum ar fi generarea de venituri pentru instituțiile gazdă și crearea unor legături mai largi între aceste instituții și alte organizații.
- Acest lucru ar putea fi remediat prin stimulente care să încurajeze semnalezarea facilităților și proceduri mai clare (poate standardizate) pentru accesul cercetătorilor din alte instituții, precum și prin asigurarea instituțiilor.

2B. TS PENTRU INVESTIȚII 5 - CENTRE DE COMPETENȚĂ

Despre investiții 5:

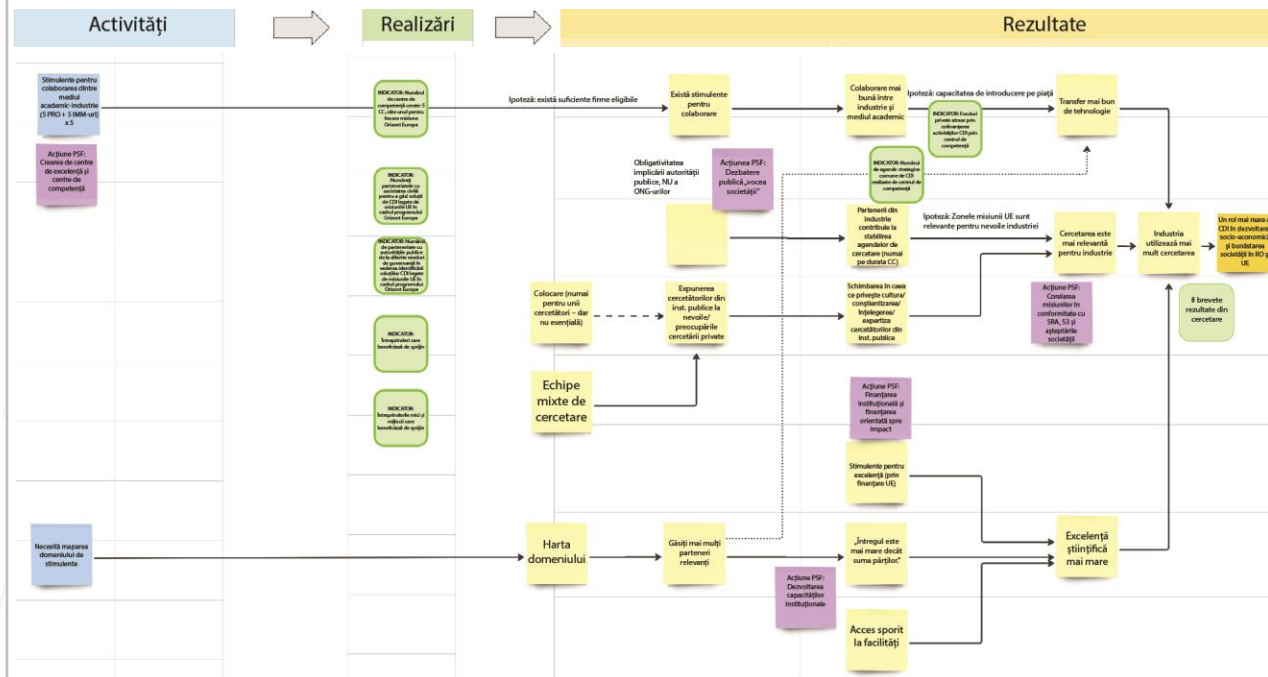
Înființarea și funcționarea Centrelor de competență

- **Obiectiv:** combaterea fragmentării tematiche a organizațiilor de cercetare, dezvoltare și inovare prin sprijinirea implementării misiunilor Orizont Europa la nivel național.
- **Descriere:** Organizarea a 5 centre de competență - cu cel puțin 10 parteneri CDI (5 publici și 5 privați, adică IMM-uri) care vor primi maximum 5 milioane de euro/proiect. Fiecare centru trebuie să depună cel puțin 3 cereri peste prag la misiunile UE Orizont Europa.
- **Buget și stadiu:** 25 milioane EUR, faza de implementare, 6 contracte semnate.

Principalele concluzii:

- **Sustenabilitatea** centrelor dincolo de PNRR este **neclară**; corelarea cu programele operaționale și creșterea implicării sectorului privat ar putea contribui la acest lucru.
- Atelierul a identificat **ipotezele critice** care pot afecta succesul acestei investiții, de exemplu, faptul că există suficiente întreprinderi eligibile pentru colaborări.
- Pentru a evalua impactul centrelor, indicatorii cheie de performanță trebuie să fie actualizați pentru a reflecta **rezultatele** acestora.
- Există o nevoie critică de a expune **cercetătorii publici la nevoile și preocupările industriei private**; acest aspect trebuie să fie explicat în cadrul cererilor de propuneri.

Instantaneu al tabloului Miro dezvoltat în timpul atelierului:

2B. TS PENTRU INVESTIȚII 5 - CENTRE DE COMPETENȚĂ

Despre Investiții 5:

Înființarea și funcționarea Centrelor de competență

- **Obiectiv:** combaterea fragmentării tematice a organizațiilor de cercetare, dezvoltare și inovare prin sprijinirea implementării misiunilor Orizont Europa la nivel național.
- **Descriere:** Înființarea a 5 centre de competență - cu cel puțin 10 parteneri CDI (5 publici și 5 privați, adică IMM-uri) care vor primi maximum 5 milioane de euro/proiect. Fiecare centru trebuie să depună cel puțin 3 cereri peste prag la misiunile UE Orizont Europa.
- **Buget și stadiu:** 25 milioane EUR, faza de implementare, 6 contracte semnate.

Prezentare generală a constatărilor din cadrul atelierului

- **Sustenabilitatea** centrelor de competență, dincolo de durata de viață a PNRR, este neclară; acest aspect ar putea fi rezolvat prin legături cu programele naționale sau operaționale și/sau prin sponsorizare corporativă; aceasta din urmă, însă, ar putea necesita un control mai mare al industriei asupra centrelor.
- Există câteva **ipoteze critice** care ar putea afecta succesul acestei reforme, inclusiv faptul că există suficiente firme eligibile pentru numărul de colaborări planificate și că va exista suficientă flexibilitate pentru ca temele din cadrul domeniilor de misiune să fie de interes industrial pentru firme.
- Este nevoie de **indicatori-cheie de performanță (KPI)** care să fie mai mult **axați pe rezultate**, spre deosebire de cei axați pe producție (de exemplu, numărul de brevete, de produse noi sau de servicii noi care ajung pe piață ca urmare a cercetării în colaborare); fără aceștia va fi dificil de spus dacă centrele generează impact.
- **Expunerea cercetătorilor din sectorul public la nevoile și preocupările industriei private** a fost considerată o cale esențială pentru a-i ajuta pe aceștia să dezvolte cercetări mai relevante pentru industrie. Deși aceasta este o parte implicită a Centrelor de competență, ar fi util să se explicitizeze modul în care se intenționează să aibă loc această expunere (de exemplu, prin colocare, echipe mixte de cercetare, seminarii comune etc.).
- Există o potențială **suprapunere sau legătură între I5 și I7** (proiecte de consolidare a finanțării excelenței în cadrul centrelor de competență), care trebuie să fie explicită - adică, cererile de propuneri relevante trebuie să recunoască existența celorlalte, să aibă criterii de eligibilitate similare, să evite dublarea cheltuielilor etc.

2B. TS PENTRU INVESTIȚIILE 6 ȘI 7 - ORIZONT EUROPA

Despre investițiile 6 și 7:

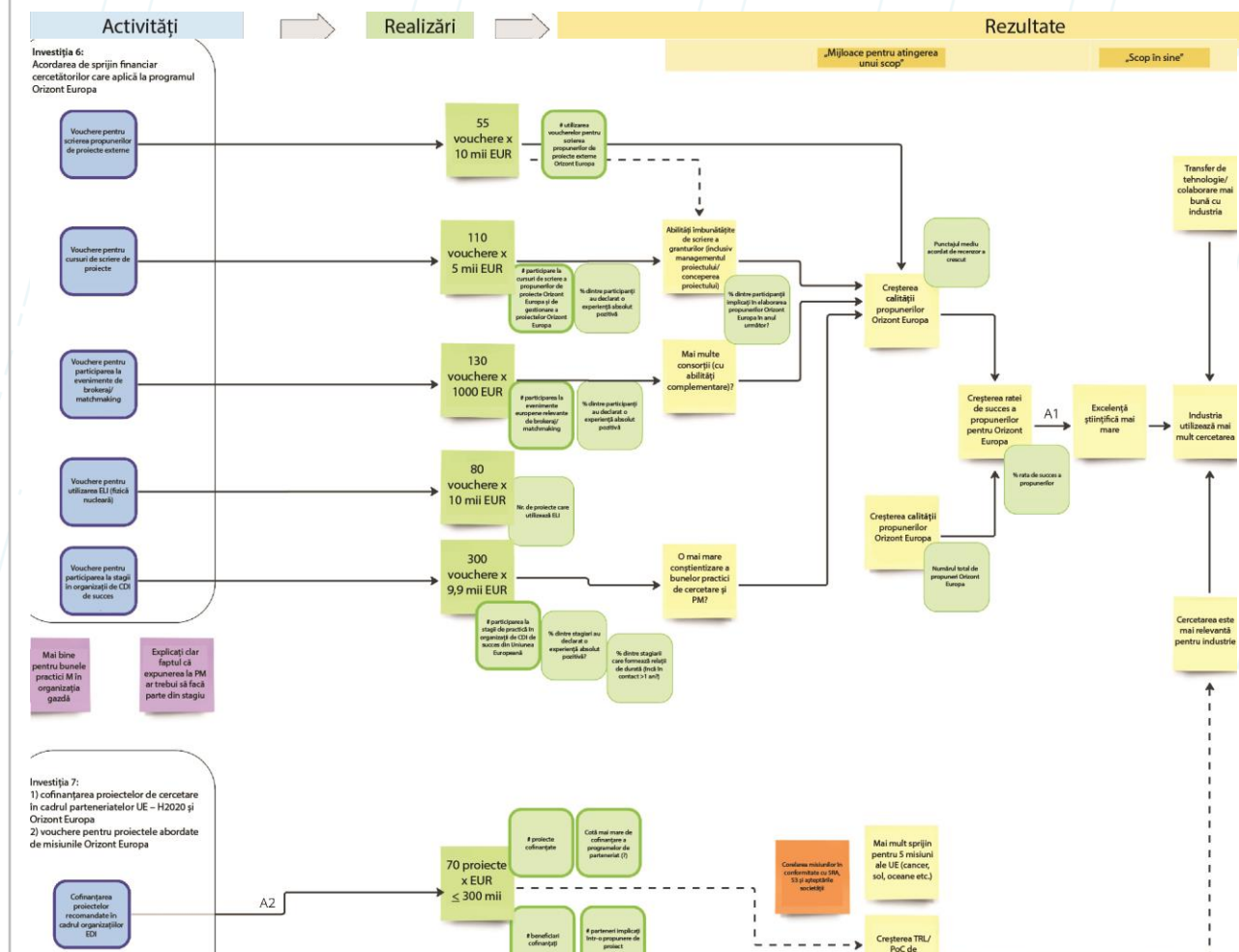
Dezvoltarea programelor de mentorat Orizont Europa și Consolidarea excelenței și sprijinirea participării României la parteneriate și misiuni în cadrul Orizont Europa

- **Obiective:** creșterea ratei de succes a cererilor de finanțare pentru programul Orizont Europa.
- **Descriere:** I6: 500 de vouchere care vor fi acordate de MCID solicitanților care depun o propunere de proiect în cadrul cererilor de propuneri de proiecte din cadrul programului Orizont Europa. Voucherele pot fi folosite pentru scrierea propunerilor de proiecte, schimburi de personal, participarea la evenimente de brokeraj, folosirea [ELI-NP](#). I7: Lansarea unui apel competitiv care să completeze proiectele de cercetare care sunt deja contractate în cadrul unui parteneriat european de CDI, în special cele axate pe teme ecologice și digitale.
- **Buget și stadiu:** 5 milioane EUR și 31 milioane EUR, în curs de desfășurare.

Principalele concluzii:

- **Monitorizarea** ar trebui îmbunătățită și **orientată** mai mult **către rezultate** prin adăugarea de indicatori cheie de performanță (KPI) și legată mai degrabă de rezultate decât de realizări, de exemplu, rata de succes a propunerilor Orizont Europa depuse de participanții la programele de mentorat față de alții. Includerea abordărilor de **evaluare** în etapa de proiectare va ajuta la înțelegerea, de exemplu, a eficienței mecanismelor de informare.
- Explicați părților interesate rezultatele dorite, pentru a le încuraja să le abordeze și să genereze un impact mai mare.
- **Testarea activă a relevanței industriale** prin implicarea partenerilor industriali pentru o mai bună aliniere. (I7 necesită un TRL mai avansat sau superior).

Instantaneu al tabloului Miro dezvoltat în timpul atelierului:

2B. TS PENTRU INVESTIȚIILE 6 ȘI 7 - ORIZONT EUROPA

Despre investițiile 6 și 7:

Dezvoltarea de programe de mentorat Orizont Europa & Consolidarea excelenței și sprijinirea participării României la parteneriate și misiuni în Orizont Europa

- **Obiective:** creșterea ratei de succes a cererilor de finanțare pentru programul Orizont Europa.
- **Descriere:** I6: 500 de vouchere care vor fi acordate de MCID solicitanților care depun o propunere de proiect în cadrul cererilor de propuneri de proiecte din cadrul programului Orizont Europa. Voucherele pot fi folosite pentru scrierea propunerilor de proiecte, schimburi de personal, participarea la evenimente de brokeraj, folosirea [ELI-NP](#).
I7: Lansarea unui apel competitiv care să completeze proiectele de cercetare care sunt deja contractate în cadrul unui parteneriat european de CDI, în special cele axate pe teme ecologice și digitale.
- **Buget și stadiu:** 5 milioane EUR și 31 milioane EUR, în curs de desfășurare.

Prezentare generală a constatărilor din cadrul atelierului

- Aceste investiții includ mai multe acțiuni care funcționează în moduri ușor diferite. Este posibil ca unele dintre acestea (de exemplu, externalizarea redactării propunerilor) să nu fie optime pentru consolidarea capacităților.
- **M&E necesită o mai mare atenție:** Pentru a evalua eficacitatea generală a investiției, va fi necesar să se monitorizeze și numărul total de propuneri Orizont Europa depuse, precum și rata de succes. Pentru a evalua traseele individuale, este **nevoie de mai mulți indicatori de performanță (KPI) noi, legați mai degrabă de rezultate** decât de realizări.
De exemplu, pe lângă măsurarea numărului de participanți la cursurile de redactare a propunerilor, ar fi utilă măsurarea numărului de participanți care au fost ulterior implicați în redactarea de propuneri (și rata de succes a acestora, în comparație cu cei care nu au participat la cursuri).
În mod similar, ar fi util să se măsoare nu numai numărul de stagii, ci și procentul de participanți care raportează experiențe pozitive și procentul de participanți care raportează conexiuni de rețea durabile etc.
- Este deosebit de important să se înțeleagă dacă există vreun impact pe termen lung al voucherelor pentru externalizarea redactării propunerilor și dacă ar putea fi întreprinse acțiuni pentru a spori acest lucru. Acestea ar putea include, de exemplu, sesiuni de lucru între autorii de propuneri și cadrele universitare (în cadrul cărora cei dintâi să explice elementele de bază ale unei propuneri de înaltă calitate, astfel încât să existe un element explicit de consolidare a capacităților).
- Modelarea logică a identificat, de asemenea, unele condiții care erau **implicite, dar care ar putea face ca intervenția să fie mai eficientă dacă ar fi explicite**. De exemplu, s-a presupus că stagiile în cadrul organizațiilor performante ar crește în mod necesar expunerea stagiilor la bunele practici de gestionare a proiectelor. Cu toate acestea, dacă această intenție ar fi explicită în ghidul solicitantului, ar crește semnificativ probabilitatea ca practicile gazdelor să fie incluse.
- **Dimensiunea relativă a unora dintre elementele din I6 trebuie să fie reconsiderată.** În special, nu a fost clar că participarea la cursurile de redactare a proiectelor ar implica costuri de amploarea celor presupuse; reconsiderarea dimensiunii ar putea permite emiterea mai multor vouchere pentru același buget total.
- S-a presupus că I7 va conduce la o mai mare **relevanță pentru cercetare** prin aducerea tehnologiilor la un TRL ulterior; cu toate acestea, **mecanismele de verificare a relevanței industriale au fost slabe**. Relevanța industrială nu trebuie să fie presupusă, ci trebuie să fie testată în mod activ printr-o implicare mai strânsă a partenerilor industriali pentru a se asigura că cercetarea rămâne în concordanță cu nevoile acestora.

2B. TS PENTRU INVESTIȚIA 8 -TALENTE DIN STRĂINĂTATE

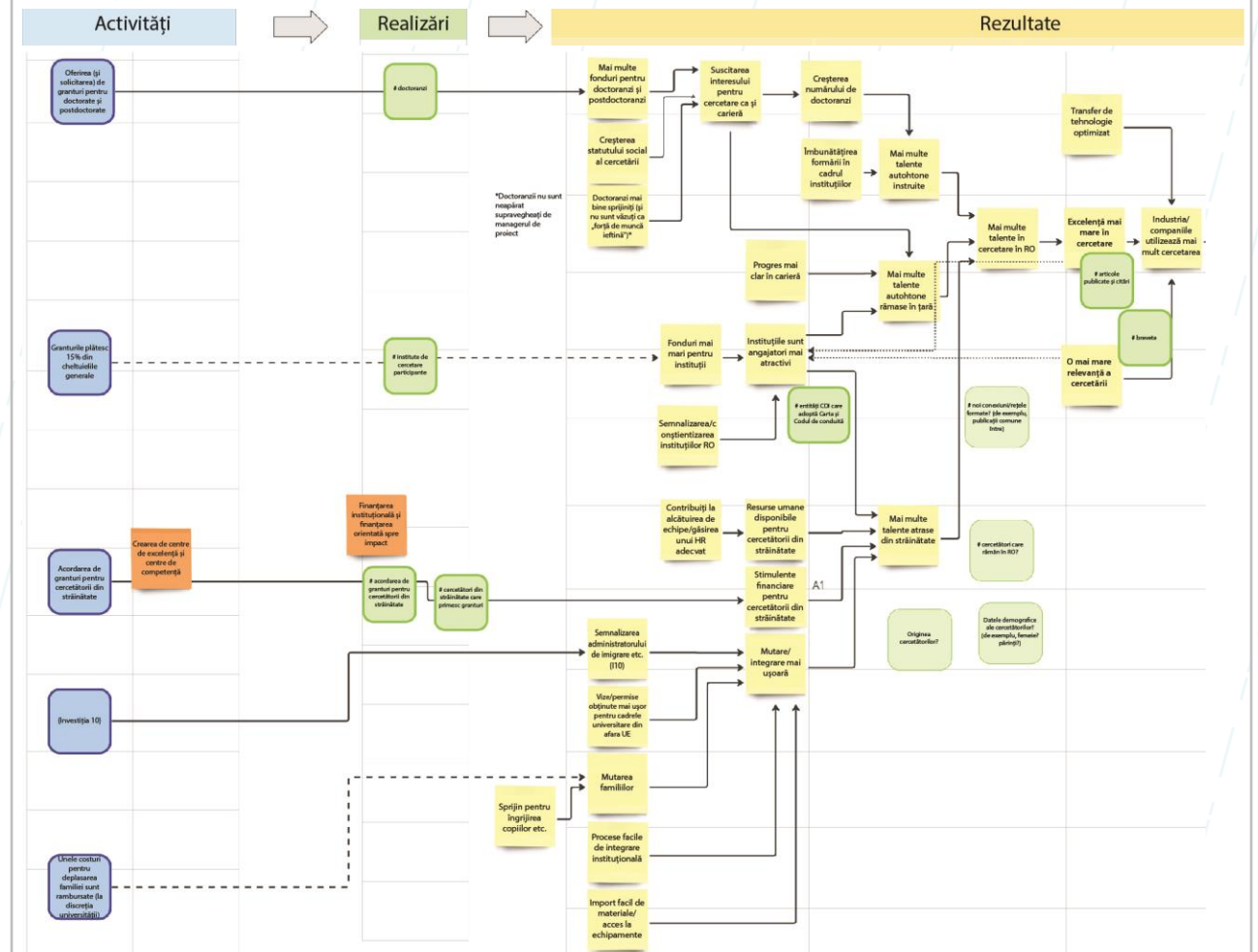
Despre investiția 8: Dezvoltarea unui program de atragere de resurse umane înalt specializate din străinătate în activități de cercetare, dezvoltare și inovare

- **Obiectiv:** creșterea capacității de cercetare a organizației CDI
- **Descriere:** Finanțarea a 100 de proiecte conduse de cercetători internaționali de top. Acești cercetători vor crește capacitatea de cercetare a organizațiilor de CDI din România și vor crește performanța instituțională a organizațiilor gazdă. Cercetătorii urmează să supervizeze activitatea echipelor de cercetare, inclusiv a doctoranzilor și a cercetătorilor postdoctorali.
- **Buget și stadiu:** 183€M, faza de depunere finalizată, evaluarea proiectelor.

Principalele concluzii:

- Un potențial **mod de eșec** pentru această investiție este **sensibilizarea beneficiarilor-țintă**; ar trebui mobilizate suficiente resurse pentru a face publicitate pentru acest program în străinătate.
- trebuie să se acorde mai multă atenție **"factorilor umani"** care pot împiedica relocarea cercetătorilor, cum ar fi costurile de mutare, îngrijirea copiilor, ușurința procesului de integrare instituțională etc.
- Ar trebui încurajate beneficiile externalizării prin atragerea de cercetători cu experiență de peste hotare (de exemplu, cunoașterea diferitelor practici de management), de exemplu, prin organizarea de seminarii pentru cercetătorii care vin și pentru instituțiile gazdă ale acestora.

Instantaneu al tabloului Miro dezvoltat în timpul atelierului:

2B. ÎS PENTRU INVESTIȚIA 8 - TALENTE DIN STRĂINĂTATE

Despre investiția 8: Dezvoltarea unui program de atragere de resurse umane înalt specializate din străinătate în activități de cercetare, dezvoltare și inovare

- **Obiectiv:** creșterea capacității de cercetare a organizației CDI
- **Descriere:** Finanțarea a 100 de proiecte conduse de cercetători internaționali de top. Acești cercetători vor crește capacitatea de cercetare a organizațiilor de CDI din România și vor crește performanța instituțională a organizațiilor gazdă. Cercetătorii urmează să supervizeze activitatea echipelor de cercetare, inclusiv a doctoranzilor și a cercetătorilor postdoctorali.
- **Buget și stadiu:** 183€M, faza de depunere finalizată, evaluarea proiectelor.

Prezentare generală a constatărilor din cadrul atelierului

- I8 este cea mai mare investiție bugetară și se concentrează pe atragerea de capital uman, în special din străinătate.
- **Numeroși "factori umani" ar putea limita eficacitatea I8 dacă sunt ignorați.** de exemplu, costurile de îngrijire a copiilor și costurile de călătorie pentru familii pot constitui un obstacol. Recomandăm ca acestea să fie tratate în mod explicit ca fiind costuri eligibile. (În prezent, unele costuri de călătorie pentru familii pot fi rambursate la discreția gazdei).
- **Ușurința de integrare în instituțiile gazdă poate fi un alt obstacol.** În prezent, I8 oferă puține îndrumări pentru instituțiile gazdă în ceea ce privește factori precum asistența pentru găsirea de servicii de îngrijire a copiilor, vize de imigrare, servicii de traducere, importul de materiale și echipamente etc. Ar putea fi benefică conectarea explicită cu I10 pentru a oferi acest sprijin.
- S-a presupus că cercetătorii relevanți ar fi fost la curent cu acest sistem, dar aceasta poate fi o presupunere eronată. **Intervențiile care vizează beneficiarii de peste hotare trebuie să fie deosebit de conștiente de necesitatea de a face publicitate în străinătate** și să aloce costuri adecvate pentru acest lucru la nivelul ministerului; de asemenea, ar putea fi benefice resurse la nivel instituțional pentru stabilirea de contacte/cercetarea de personal.
- În acest sens, este **nevoie de indicatori cheie de performanță suplimentari pentru a monitoriza eficacitatea instrumentului**, de exemplu, de unde se primesc cele mai multe cereri sau cereri de exprimare a interesului? Câți cercetători rămân în România după încheierea programului? Dacă se întorc, continuă aceștia să mențină rețelele și să publice lucrări comune?
- **Beneficiile pe termen mai lung pe care le poate aduce externalizarea, prin cercetători specializați din străinătate nu au fost luate în considerare pe deplin și nici nu au fost instituite mecanisme pentru a le maximiza.** De exemplu, cercetătorii cu experiență vastă pot aduce nu numai expertiză științifică (care duce la publicații și prestigiu), ci și practici de management (care duc la îmbunătățiri organizaționale mai ample); schimbul de informații trebuie să fie luat în considerare în mod explicit și încurajat, de exemplu, prin intermediul unor seminarii la care să participe toți cercetătorii care vin și instituțiile gazdă.

2B. TS PENTRU INVESTIȚIA 9 - DEȚINĂTORII DE CERTIFICATE MC

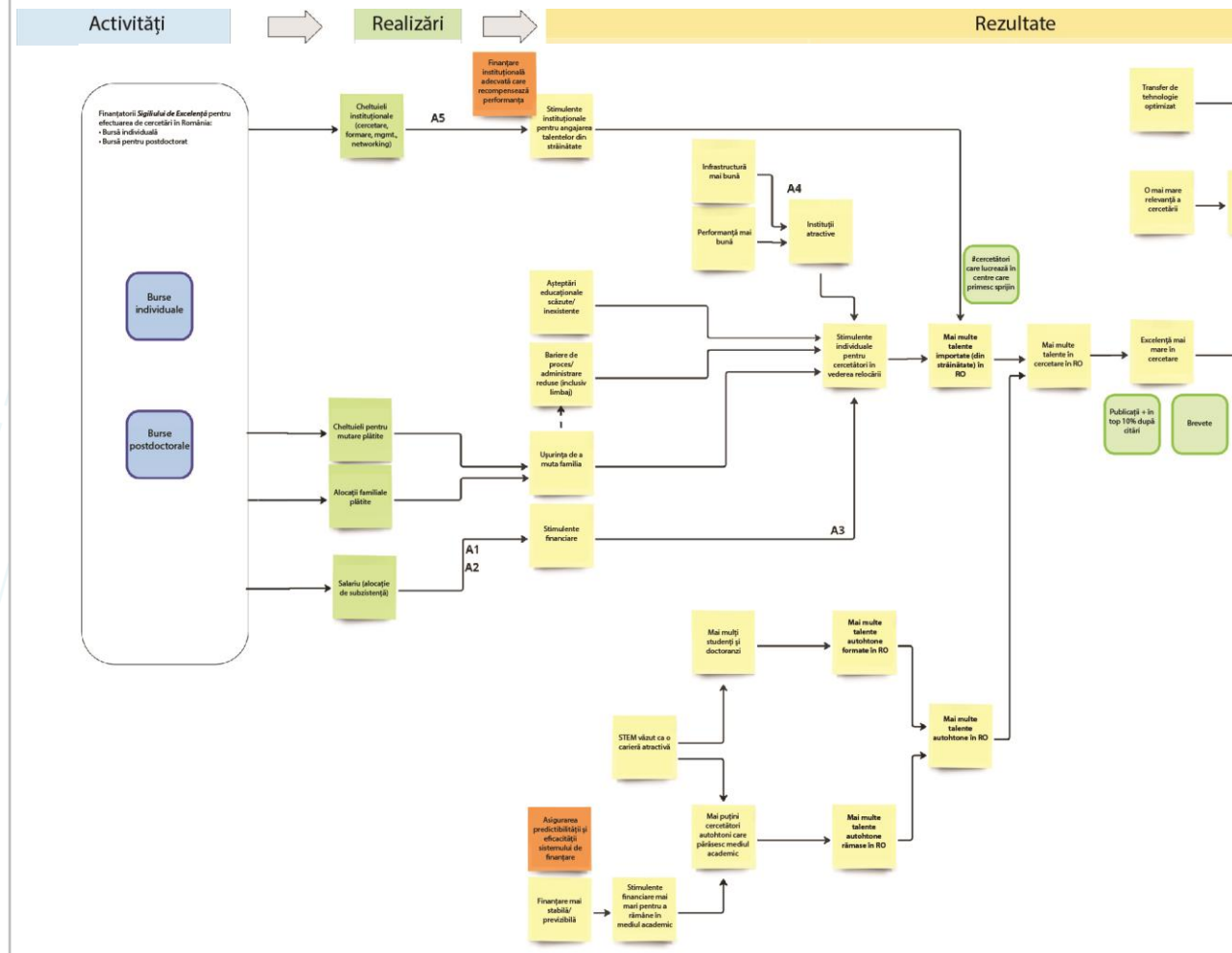
Despre investiția 9: Sprijin pentru deținătorii de certificate de excelență primite în cadrul Premiului individual de bursă Marie Skłodowska Curie

- **Obiectiv:** creșterea atractivității carierelor de cercetare și sprijinirea cercetătorilor confirmați în realizarea proiectelor de cercetare.
- **Descriere:** Acordarea a 50 de granturi pentru 50 de posesori ai Certificatului de Excelență Marie Skłodowska Curie pentru realizarea de proiecte de cercetare Orizont 2020 și Orizont Europa.
- **Buget și stadiu:** 8 milioane EUR, în curs de desfășurare

Principalele concluzii:

- Sunt necesari mai mulți **indicatori de performanță centrați pe rezultate**. Aceștia trebuie să încerce să măsoare beneficiile pe termen mai lung ale investiției (de exemplu, câți cercetători se relochează/ rămân în România).
- Caracterul **adecvat al stimulentei financiare** pentru cercetătorii cu experiență și pentru instituțiile gazdă ale acestora nu este clar; acesta poate fi un posibil mecanism de eșec.
- Un impact mai mare ar putea fi creat prin **încurajarea efectelor de externalizare**, cum ar fi legăturile dintre talentele din străinătate și talentele naționale (de exemplu, încurajarea beneficiarilor acestui program de a ține prelegeri cu invitați, etc.).

Instantaneu al tabloului Miro dezvoltat în timpul atelierului:

2B. TS PENTRU INVESTIȚIA 9 - DEȚINĂTORII DE CERTIFICATE MC

Despre investiții 9:

Sprijin pentru deținătorii de certificate de excelență primite în cadrul Premiului individual de bursă Marie Skłodowska Curie

- **Obiectiv:** creșterea atractivității carierelor de cercetare și sprijinirea cercetătorilor confirmați în realizarea proiectelor de cercetare.
- **Descriere:** Acordarea a 50 de granturi pentru 50 de posesori ai Certificatului de Excelență Marie Skłodowska Curie pentru a realiza proiecte de cercetare Orizont 2020 și Orizont Europa.
- **Buget și stadiu:** 8 milioane EUR, în curs de desfășurare

Prezentare generală a constatărilor din cadrul atelierului

- Ca și în cazul I8, modelarea logică pentru I9 a identificat din nou mai mulți "**factori umani**" (de exemplu, indemnizațiile de mutare, indemnizațiile familiale) care ar putea fie să îmbunătățească eficacitatea intervenției, dacă sunt considerate bune, fie să acționeze ca moduri de eșec dacă sunt considerate slabe.
- Nu a existat o lipsă de claritate cu privire la faptul că **stimulele financiare** din I9 sunt **suficient de atractive** pentru cercetătorii experimentați din instituțiile de vârf; este posibil să fie necesară verificarea acestui aspect.
- În mod similar, s-a presupus că finanțarea pusă la dispoziția instituțiilor va fi un stimulent adecvat pentru ca acestea să găzduiască cercetători din străinătate (având în vedere că ar putea exista un cost administrativ suplimentar pentru primirea acestora); este posibil ca această ipoteză să trebuiască, de asemenea, verificată.
- Nu a fost clar câți solicitanți sunt așteptați din străinătate față de cei din România; instrumentele viitoare de această natură ar putea beneficia de un studiu de piață pentru a identifica cererea probabilă.
- Pentru a determina impactul instrumentului **sunt necesari indicatori cheie de performanță focalizați pe rezultate în aval** (de exemplu, dacă cercetătorii se relochează, ce proporție rămâne în România? Câți dintre ei rămân în contact cu gazda lor? Câte publicații comune sunt produse? etc.).
- **Nu s-a făcut nicio legătură explicită între importul de talente și formarea (și păstrarea) talentelor naționale.** Cu toate acestea, ar putea exista posibilități de a crea astfel de legături - de exemplu, prin încurajarea bursierilor invitați să țină prelegeri în fața studenților etc.
- Acestea fiind spuse, **sarcina de predare** a fost identificată ca un potențial **inhibitor**; acest aspect nu este discutat în mod explicit în ghidul solicitantului și ar putea necesita acordul Ministerului Educației și discuții pentru a determina nivelul optim de activitate non-cercetare.

2B. TS PENTRU INVESTIȚIA 10 - CENTRE DE CARIERĂ

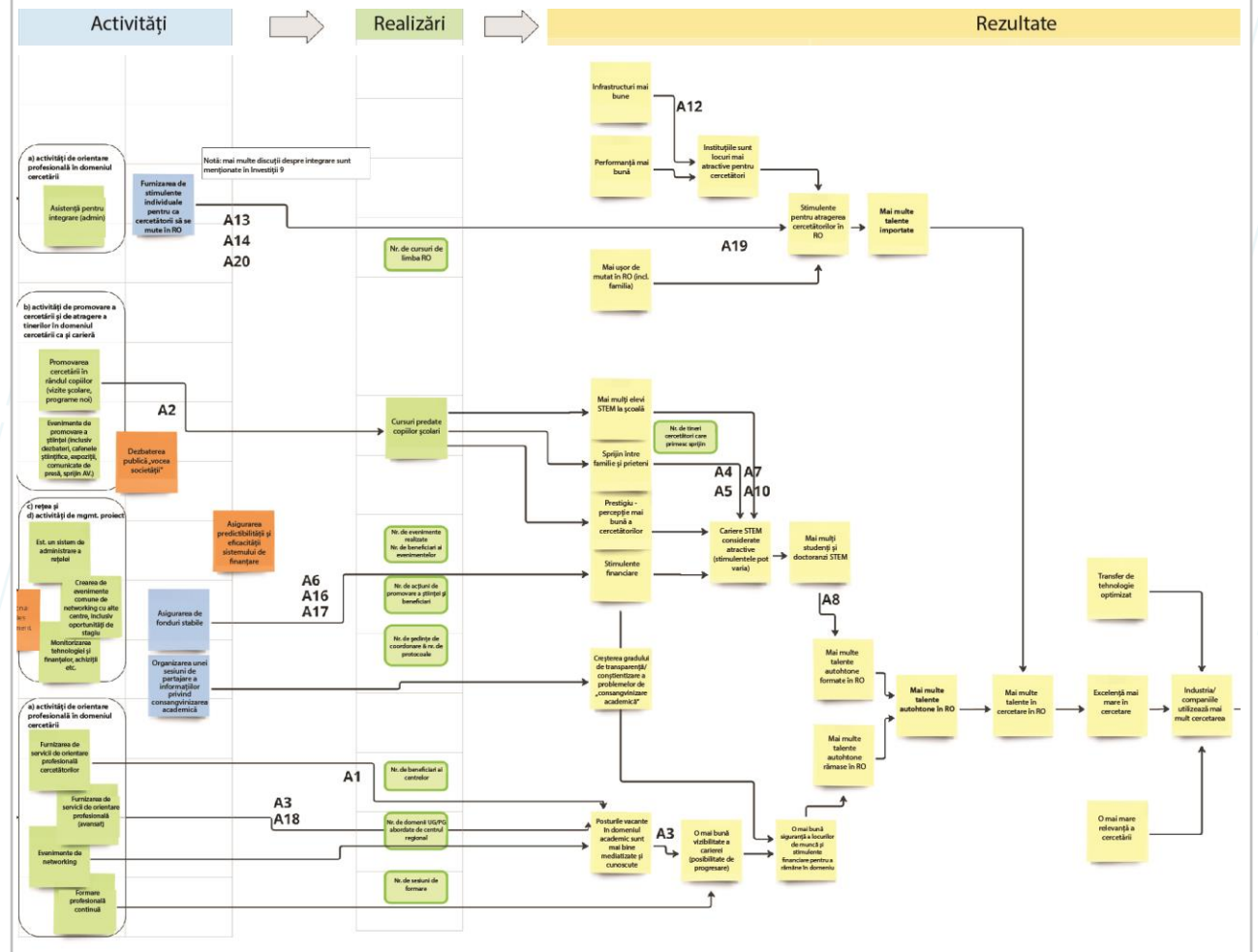
Despre investiția 10: Înființarea și susținerea financiară a unei rețele naționale de opt centre regionale de orientare în carieră ca parte a Platformei Talentelor din Spațiul European de Cercetare

- **Obiectiv:** promovarea carierei de cercetător și atragerea elevilor, studenților pentru a desfășura activități de cercetare și dezvoltarea interesului cetățenilor pentru cercetare.
- **Descriere:** Un apel competitiv pentru selectarea unei rețele de 8 universități publice care vor găzdui și operaționaliza 8 centre de orientare în cariera de cercetare. Aceste centre trebuie să răspundă nevoilor comunității științifice și trebuie să asigure orientarea în carieră a cercetătorilor. Această investiție ar trebui, de asemenea, să creeze sinergii directe cu I8: pentru ca rețeaua să devină un punct unic de intrare în cariera de cercetător și să promoveze cercetarea și știința românească și să atragă tinerii spre cariere în cercetare.
- **Buget și stadiu:** 4 milioane de euro, faza de depunere finalizată, evaluarea proiectelor.

Principalele concluzii:

- Reforma parcursurilor profesionale poate fi subminată de o cultură omniprezentă a așa-numitei "**înrudiri academice**" (promovare internă); acest aspect ar trebui abordat pentru a evita ca el să constituie un obstacol în calea succesului investiției (a se vedea, de asemenea, R3).
- Investiția include diferite căi de obținere a impactului; evaluarea cererilor trebuie să recunoască diferitele competențe necesare pentru fiecare dintre acestea.
- Pentru a determina eficacitatea pe termen lung a intervențiilor sunt necesari **indicatori cheie de performanță în aval**.

Instantaneu al tabloului Miro dezvoltat în timpul atelierului:

2B. TS PENTRU INVESTIȚIA 10 - CENTRE DE CARIERĂ

Despre investiția 10: Înființarea și susținerea financiară a unei rețele naționale de opt centre regionale de orientare în carieră ca parte a Platformei Talentelor din Spațiul European de Cercetare

- **Obiectiv:** promovarea carierei de cercetător și atragerea elevilor, studenților pentru a desfășura activități de cercetare și dezvoltarea interesului cetățenilor pentru cercetare.
- **Descriere:** Un apel competitiv pentru selectarea unei rețele de 8 universități publice care vor găzdui și operaționaliza 8 centre de orientare în cariera de cercetare. Aceste centre trebuie să răspundă nevoilor comunității științifice și trebuie să asigure orientarea în carieră a cercetătorilor. Această investiție ar trebui, de asemenea, să creeze sinergii directe cu I8: pentru ca rețeaua să devină un punct unic de intrare în cariera de cercetător și să promoveze cercetarea și știința românească și să atragă tinerii spre cariere în cercetare.
- **Buget și stadiu:** 4 milioane de euro, faza de depunere finalizată, evaluarea proiectelor.

Prezentare generală a constatărilor din cadrul atelierului

- Investiția 10 a inclus **mai multe activități diferite, cu raționamente destul de diferite în ceea ce privește impactul** - de exemplu, promovarea STEM în rândul copiilor este diferită de orientarea în carieră în etape ulterioare, în ceea ce privește intrările, beneficiarii, activitățile și rezultatele pe termen scurt.
- Aceste **raționamente diferite au fiecare ipoteze și cerințe diferite** - de exemplu, promovarea STEM în rândul copiilor necesită o bună comunicare în domeniul științei și, eventual, legături cu școlile, în timp ce oferirea de orientare profesională sau de formare profesională în etape ulterioare necesită legături cu universitățile și, eventual, mai multe competențe de mentorat. Ar putea fi puțin probabil ca o singură organizație să cuprindă mai multe cerințe. Prin urmare, evaluatorii sistemului trebuie să aibă grijă să înțeleagă competențele respective care vor fi necesare.
- La fel ca în cazul reformei 3, **problema promovării intrainstituționale ("înrudirea academică") a fost considerată o barieră potențială**, ceea ce face ca organizațiile să nu creeze sau să nu anunțe posturile vacante în modul în care ar trebui. Aceasta a fost considerată o problemă culturală care a reprezentat un mod probabil de eșec pentru această investiție. În prezent, această problemă nu este abordată de această investiție (dar a se vedea Reforma 3 pentru o soluție sugerată).
- Din nou, **este nevoie de indicatori-cheie de performanță în aval pentru a măsura eficacitatea intervențiilor** (de exemplu, numărul de elevi care se înscriu la cursuri de licență STEM, numărul de cercetători care raportează o valoare adăugată pozitivă în urma activităților de orientare în cariera de cercetare etc.).

3. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

3. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI (1/6)

RECOMANDĂRI DE ÎNALTĂ PRIORITATE PENTRU PROIECTAREA INTERVENȚIILOR (1/2)

- **Asigurarea colaborării interinstituționale:** PNRR reprezintă o oportunitate pentru o reformă amplă a sistemului de CDI. Cu toate acestea, are nevoie de sprijin politic la cel mai înalt nivel și de implicarea politică a altor ministere. Acest lucru este deosebit de important pentru Reforma 2 și pentru recomandarea 1.2 din cadrul PSF (crearea unei structuri unice de coordonare ministerială), deoarece, în mod clar, aceasta nu poate fi creată doar de MCID.
- **Cooperarea cu Ministerul Educației este deosebit de necesară.** În timp ce MCID deține controlul asupra multor institute de cercetare, mai multe reforme necesită implicarea activă a universităților, de la rectori și alți conducători de rang înalt până la administratorii de nivel inferior. Implicarea Ministerului Educației va fi, prin urmare, importantă și, în unele cazuri, vitală pentru ca aceste reforme să aibă succes (sau chiar pentru ca punerea lor în aplicare să fie monitorizată). Acesta este în special cazul I8, care consumă o mare parte din bugetul general al PNRR și a cărei logică se bazează în mare măsură pe activitățile interne ale universităților.
- Obținerea unei astfel de colaborări interministeriale va necesita probabil un **lobby** activ din partea ministrului MCID, pentru a explica **rolul critic al inovării ca motor principal al creșterii și productivității** și importanța modernizării științei și cercetării în susținerea acestui lucru. Știința și inovarea au potențialul de a sprijini toate sectoarele economiei și societatea românească în general, dar, pentru ca acest lucru să se realizeze, toți miniștrii trebuie să sprijine, la rândul lor, reforma sistemelor de cercetare și inovare.
- În legătură cu aceasta, observăm că actuala relație structurală dintre UEFISCDI și MCID pare anormală și nu este optimă pentru fluxul de informații; acest aspect va fi discutat mai detaliat în cadrul unui alt pachet de lucru.

3. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI (2/6)

RECOMANDĂRI DE ÎNALTĂ PRIORITATE PENTRU PROIECTAREA INTERVENȚIILOR (2/2)

- **Luați în considerare bugetarea multianuală:** Imprevizibilitatea finanțării actuale a fost evidențiată nu numai în cadrul atelierelor TS, ci și în cadrul interviurilor separate privind analiza funcțională (raportul este așteptat în iulie 2023) și de PSF OPEN. Bugetarea anuală existentă pare să genereze o imprevizibilitate și o incertitudine semnificative atât pentru sectorul cercetării, cât și pentru partenerii din industrie. Având în vedere că o mare parte din cercetare este multianuală, la fel ca și dezvoltarea industriei, sugerăm să se ia în considerare trecerea unei părți din bugetarea C&I la un cadru multianual, ceea ce ar necesita din nou cooperare interministerială.
- **Îmbunătățirea monitorizării și evaluării prin intermediul unor parametri (suplimentari) corespunzători:** O caracteristică constantă a reformelor și a investițiilor este faptul că acestea propun, de obicei, indicatori de performanță care sunt legați de realizări imediate, mai degrabă decât de rezultate pe termen lung (de exemplu, urmărirea numărului de granturi plătite, mai degrabă decât a schimbărilor pe care aceste granturi le-au generat). Acest lucru poate fi, în parte, o consecință a unor modele logice deficitare; alternativ, poate proveni din dorința de a putea garanta disponibilitatea datelor pentru a le raporta la CE. Deși înțelegem că indicatorii de performanță din aval prezintă adesea provocări în ceea ce privește măsurarea acestora și relația lor cauzală cu intervenția în cauză, concentrarea doar pe rezultatele imediate face ca evaluarea eficientă să fie extrem de dificilă. Acordul cu CE cu privire la indicatorii-cheie de performanță nu trebuie să împiedice MCID sau alte agenții să încerce să colecteze date pentru indicatorii-cheie de performanță suplimentari. Pentru o evaluare de succes, trebuie să se acorde mai multă atenție creării unor grupuri de control credibile pentru intervenții.
- **Încorporarea unui număr mai mare de modele logice ca instrument pentru intervenții în etapa de proiectare** pentru a surprinde potențialele ipoteze implicite, pentru a lua în considerare compromisurile dintre căile alternative de obținere a rezultatelor și pentru a permite o analiză mai cuprinzătoare a eșecurilor sistemice existente și a legăturilor potențiale dintre acțiuni și rezultatele în aval.

3. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI (3/6)

RECOMANDĂRI CU PRIORITATE ÎNALTĂ PENTRU IMPLEMENTARE (1/2)

- **Planificarea finanțării unor inițiative post-PNRR.** Se pare că s-a acordat relativ puțină atenție **sustenabilității programelor** dincolo de PNRR, inclusiv legăturii acestora cu programele operaționale și cu Planul național IV (de exemplu, I5 stabilește o serie de Centre de competență, dar mecanismul de finanțare continuă nu este clar). O mai mare implicare a sectorului privat ar putea contribui la determinarea unor modele de afaceri durabile.
- **Consacrarea de resurse pentru punerea în aplicare a reformei:** Mai multe reforme sunt foarte consumatoare de resurse, necesitând resurse externe pentru o punere în aplicare adecvată: de exemplu, R5 necesită numeroși examinatori și experți independenți, în timp ce R3 necesită o campanie de sensibilizare. Cu toate acestea, nu este clar dacă există un buget specific dedicat acestui scop. În lipsa acestuia, reformele par a fi sortite eșecului.
- **Testați cererea pentru a determina amploarea:** Unele intervenții riscă să fie dimensionate greșit - și anume, bugetul poate să nu fie adecvat nivelului cererii - deoarece au fost concepute fără o indicație clară a cererii sau a eligibilității. De exemplu, I5 necesită implicarea a cel puțin 25 de întreprinderi eligibile și doritoare, pentru a permite formarea centrelor de competență propuse; cu toate acestea, nu este clar dacă a fost efectuată vreo cercetare industrială pentru a stabili aproximativ câte întreprinderi există în sectoarele în cauză și dacă acestea ar fi fost stimulate în mod corespunzător să participe. În mod similar, unele alte intervenții au presupus că ar exista cerere din partea instituțiilor din străinătate pentru a găzdui cercetători români în vizită, fără a testa acest lucru. Este posibil ca testarea cererii să nu fie posibilă în cazul investițiilor care au fost deja anunțate, dar ar merita să fie luată în considerare în cazul celor care nu au fost încă lansate și pentru iterațiile viitoare.

3. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI (4/6)

RECOMANDĂRI CU PRIORITATE ÎNALTĂ PENTRU IMPLEMENTARE (2/2)

- **Diseminarea/publicitatea la nivel internațional:** Mai multe intervenții (de exemplu, I8, I9, I10) sunt destinate să crească mobilitatea internațională a cercetătorilor. Cu toate acestea, s-a presupus adesea că beneficiarii țintă ar fi automat la curent cu sistemele de finanțare, chiar și în absența publicității internaționale. Aceste intervenții trebuie să aibă o strategie de publicitate explicită care să vizeze persoanele sau instituțiile cu performanțe ridicate în care acestea ar putea locui, eventual cuplată cu evenimente în străinătate pentru a crește gradul de conștientizare.
- **Explicarea clară a scopului reformelor și al investițiilor către beneficiari, inclusiv a efectelor de propagare dorite:** În unele cazuri, mecanismele de acțiune preconizate nu au fost explicitate în ghidul solicitantului, dar acest lucru ar putea îmbunătăți eficacitatea. De exemplu, modelarea logică a I6 a arătat că aceasta intenționează să expună cercetătorii la bune practici de gestionare a proiectelor prin detașarea într-o altă organizație, dar ghidul solicitantului nu explică acest lucru; explicarea raționamentelor ar putea încuraja și permite instituțiilor gazdă să ofere un sprijin mai relevant.

3. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI (5/6)

RECOMANDĂRI REFERITOARE LA REFORME SAU INVESTIȚII SPECIFICE (1/2)

- **Creșterea accentului pe inițiativele din sectorul privat:** Cele mai multe intervenții, inclusiv intervențiile menite să sporească colaborarea dintre sectorul de cercetare și sectorul privat, se concentrează puternic asupra organizațiilor de cercetare din sectorul public. În general, nu este clar ce stimulente există pentru implicarea sectorului privat sau dacă sectorul privat are o implicare adecvată pentru a direcționa resursele în direcția celei mai mari relevanțe industriale. Mai ales având în vedere ratele scăzute ale cheltuielilor întreprinderilor pentru cercetare și dezvoltare, recomandăm ca viitoarele reforme și investiții să consolideze stimulentele pentru colaborarea sectorului privat cu sectorul de cercetare și să sublinieze importanța cercetării conduse de industrie.
- **Creșterea accentului pe transferul de tehnologie:** În cadrul portofoliului PNRR se acordă o atenție relativ redusă reformei și îmbunătățirii sistemelor și capacităților de transfer tehnologic, identificate ca fiind o problemă în cadrul lucrărilor anterioare ale BM. Deși există unele componente relevante ale R4 și I5, ar fi benefică acordarea unei atenții mai mari rolului birourilor de transfer tehnologic și dezvoltarea unor intervenții specifice menite să sporească eficiența acestora în cadrul programelor naționale sau al PO.
- **Reintroducerea stimulentei pentru folosirea în comun a infrastructurii de cercetare:** Înțelegem că R5 conținea inițial mecanisme și stimulente pentru a încuraja un acces mai deschis la infrastructura de cercetare. Cu toate acestea, înțelegem că acest lucru nu a fost inclus în forma finală și nici nu există alte reforme sau investiții care să abordeze în mod specific acest aspect. Prin urmare, recomandăm să se stabilească stimulente suplimentare pentru a încuraja folosirea în comun a infrastructurii și a echipamentelor de cercetare.

3. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI (6/6)

RECOMANDĂRI REFERITOARE LA REFORME SAU INVESTIȚII SPECIFICE (2/2)

- **Încurajarea unei culturi a inovării (în mediul academic și în sectorul public):** Este de remarcat faptul că participanții la atelier au perceput normele culturale (în special în mediul academic, precum și în sectorul public în sens larg și în sectorul privat) ca fiind un obstacol comun în calea reformei. **Rezistența la schimbare** în rândul cadrelor universitare de rang înalt și al administratorilor universitari a fost identificată ca o **cauză probabilă de eșec** pentru mai multe reforme și investiții (în special R2, R3, R5, I5, I8, I9 și I10). Deși cultura poate părea prea efemeră pentru a fi abordată prin reforme și investiții specifice, nu credem că este neapărat așa: de exemplu, schimburile și programele de mobilitate pot fi un mijloc eficient de expunere a indivizilor la alte culturi organizaționale; schimbarea culturală pe termen mai lung poate fi, de asemenea, stimulată prin intermediul campaniilor de educație și de sensibilizare, precum și prin modificări ale politicilor de recrutare și ale altor politici instituționale. Pentru a oferi un exemplu specific: modelele logice pentru mai multe intervenții legate de talente (de exemplu, R3, I8, I9, I10) au identificat faptul că "promovarea din interior" (uneori numită "**înrudire academică**") era profund înrădăcinată. Cu toate acestea, cercetările din alte țări arată că acest lucru tinde să inhibe fluxul de idei noi într-o organizație și, prin urmare, să frâneze inovarea. Acest lucru ar putea necesita intervenții suplimentare în afara PNRR (de exemplu, finanțarea unei conferințe internaționale pentru a discuta fenomenul și colaborarea cu Ministerul Educației pentru a promova reforma managerială în cadrul instituțiilor).
- **Asigurați-vă că "factorii umani" ai talentului sunt luați în considerare în mod consecvent:** Mai multe intervenții (R3, I6, I8, I9, I10) sunt axate pe atragerea, formarea și păstrarea talentelor. Este deosebit de important să se recunoască faptul că "talentul" înseamnă, în cele din urmă, indivizi, care, de obicei, vor lua decizii cum ar fi relocarea pe baza unei serii de considerente - inclusiv ușurința relocării persoanelor dependente din familie etc. În timp ce unele instrumente recunosc acești "factori umani" - de exemplu, prin acoperirea cheltuielilor de relocare - acest lucru este oarecum inconsecvent în cadrul PNRR.

ANEXA A. INTRODUCERE ÎN TEORIA SCHIMBĂRII

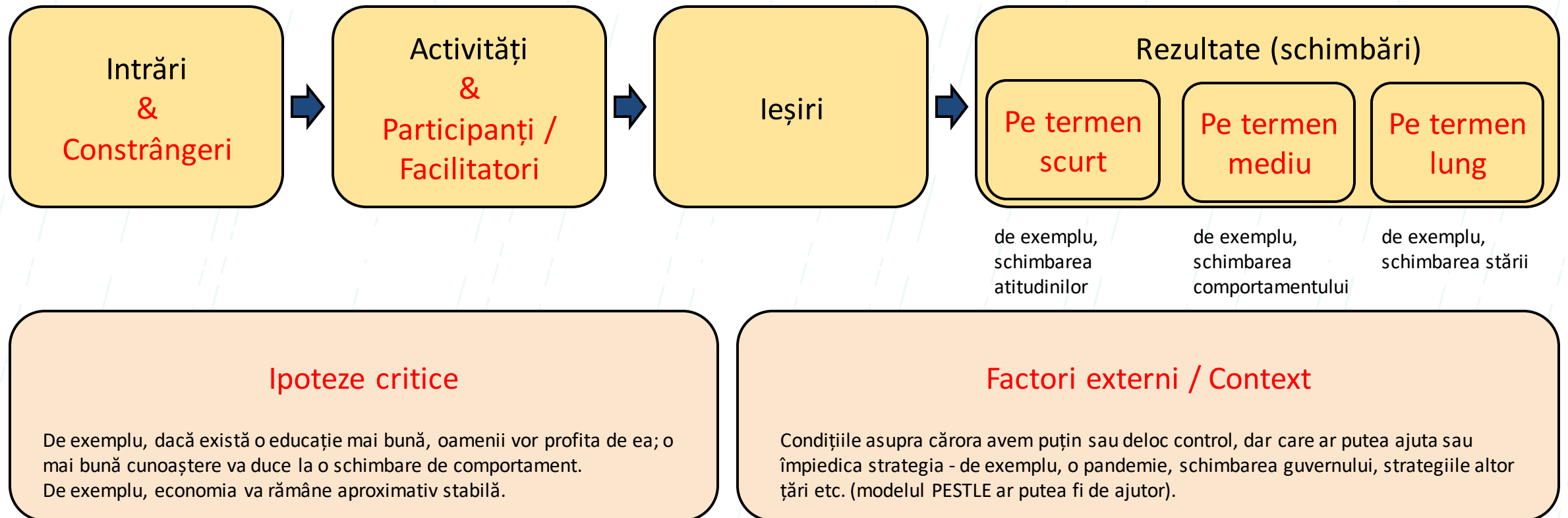
ANEXA A: INTRODUCERE ÎN TEORIILE SCHIMBĂRII

- Teoriile schimbării (TS) sunt **teorii cauzale despre modul în care o intervenție duce în cele din urmă la un anumit rezultat dorit**. Cu alte cuvinte, acestea reprezintă o examinare a legăturilor dintre "ceea ce facem" și "rezultatele pe care le dorim".
- Termenul "teoria schimbării" este folosit aproape interschimbabil cu termenul "**model logic**".
- În mod obișnuit, TS sunt prezentate sub formă de **ilustrații grafice**, arătând modul în care anumite activități generează schimbări pe termen scurt care, la rândul lor, generează rezultate pe termen lung.
- Un pas important în elaborarea unui TS este **identificarea** ipotezelor care leagă o condiție de alta; astfel de ipoteze sunt deseori luate ca atare, dar pot prezenta moduri de eșec pentru un instrument dacă sunt incorecte. (De exemplu, se presupune adesea că, dacă se pune la dispoziție un grant, beneficiarii vizați vor depune cereri - dar există adesea ipoteze ascunse cu privire la direcționarea și publicitatea instrumentului, costul de oportunitate pentru solicitanți și așa mai departe).
- TS pot contribui la **creșterea eficienței instrumentelor**, asigurând că activitățile sunt concepute în mod corespunzător pentru funcția lor, că justificarea intervențiilor individuale este clară, că sunt identificate și abordate lacunele și constrângerile și că există coerență internă și aliniere în cadrul portofoliului de instrumente.
- Modelele logice clare pot sprijini, de asemenea, **punerea în aplicare practică și evaluarea instrumentelor**, prin concentrarea atenției asupra modului propus de funcționare a intervențiilor (astfel încât administratorii să nu piardă din vedere factorii-cheie) și prin sugerarea de parametri pentru determinarea impactului intervențiilor.
- Cu toate acestea, este important de menționat că o **mare parte din valoarea elaborării unei TS constă în proces**, nu doar în rezultat: acesta este adesea un mijloc important de a genera o înțelegere comună în rândul unui grup de părți interesate.
- Teoriile schimbării sunt rareori perfecte. Cu toate acestea, există adesea beneficii semnificative în aplicarea chiar și a unui model destul de simplu.
- TS nu trebuie să fie considerate statice; mai degrabă, ele reprezintă un set de ipoteze care ar trebui revizuite în mod regulat, în special pe măsură ce se adună dovezi privind eficacitatea intervențiilor.

ANEXA A: INTRODUCERE LA TS

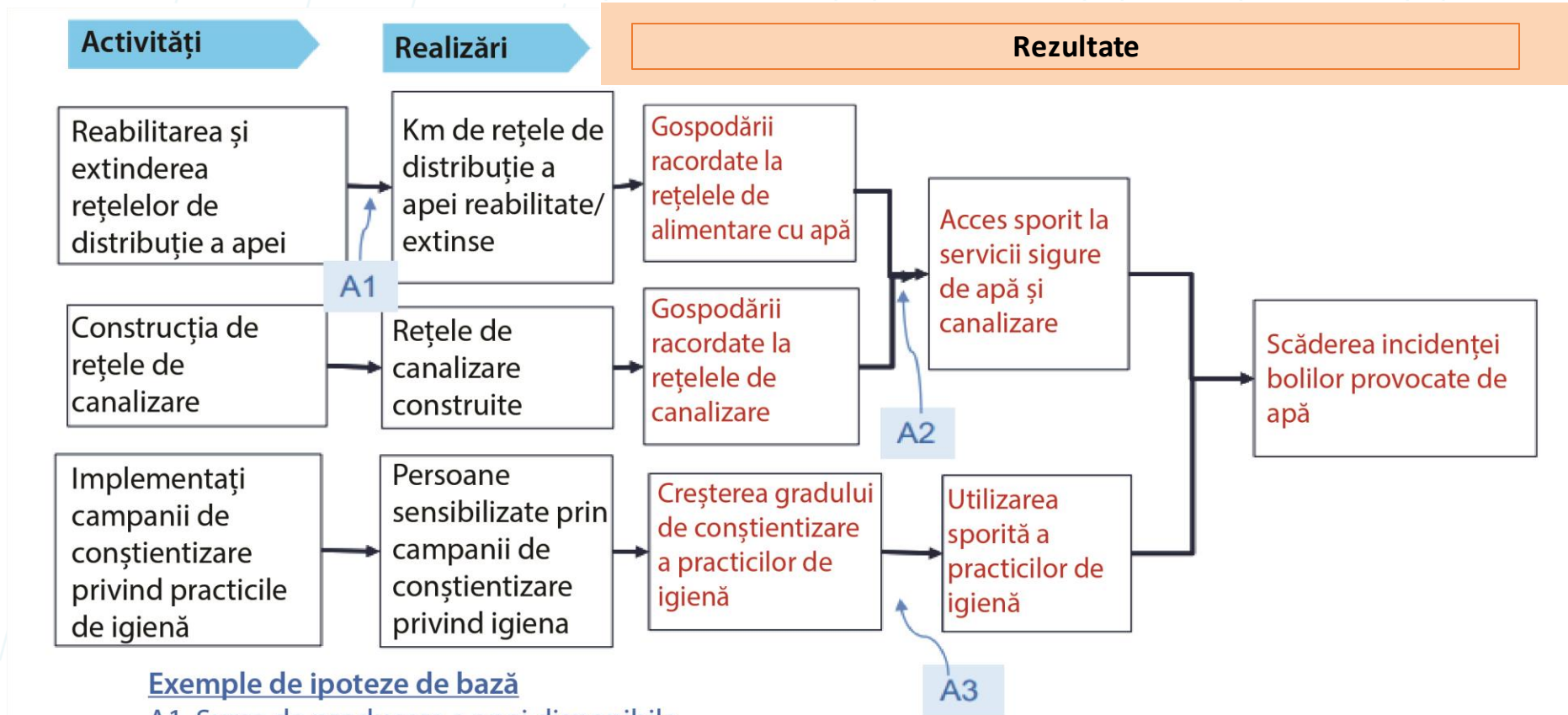
- Un model logic de bază ar putea include doar intrări, activități, ieșiri și rezultate.
- Un model mai sofisticat este probabil să facă distincția între rezultatele pe termen scurt, mediu și lung, precum și multe dintre constrângerile și ipotezele critice care stau la baza modelului.

Rezultate care nu se încadrează în limitele strategiei

ANEXA A: INTRODUCERE LA TS

- Ca exemplu, iată un model logic referitor la activitățile menite să reducă incidența bolilor legate de apă
- Cei care au elaborat acest model au identificat mai multe ipoteze critice care ar putea duce la eșecul acestuia, cum ar fi ipoteza că educația privind practicile de igienă ar crește în mod necesar adoptarea acestora (acest lucru ar putea fi incorect dacă, de exemplu, educația este oferită prin intermediul școlilor, iar fetele sunt excluse din școli).

Exemple de ipoteze de bază

A1. Surse de producere a apei disponibile

A2. Gospodării cu mijloace financiare pentru racordarea la rețelele de apă și canalizare

A3. Persoanele sensibilizate prin campaniile de conștientizare a igienei sunt ținta potrivită (ex. femeii)

ANEXA B. REZUMAT METODOLOGIC

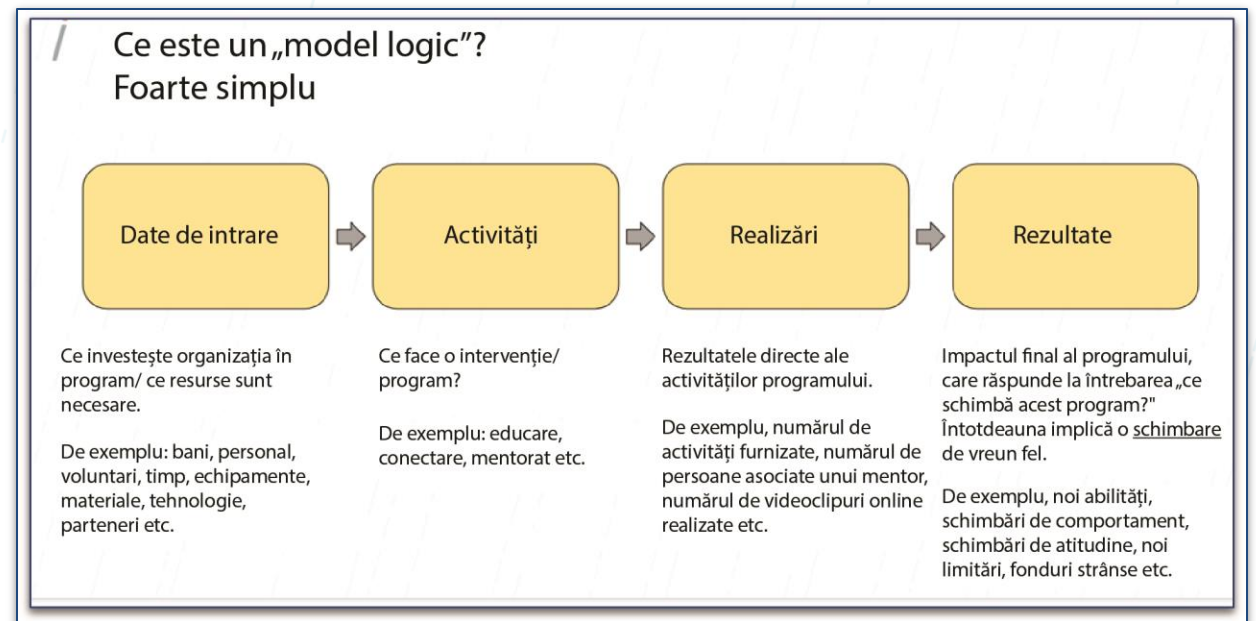
ANEXA B: REZUMAT METODOLOGIC

Pentru această activitate, atelierelor de lucru au fost susținute online și în persoană la birourile BM din București, în sesiuni de 2-3 ore.

Au participat 5 - 12 colegi MCID pe sesiune. Intenția era să participe funcționari publici direct responsabili de fiecare reformă, precum și colegi cu responsabilități mai mari. 2-6 membri ai personalului BM au condus sau au participat la fiecare ședință.

Seria a început cu o prezentare a modelelor logice și a scopului acestora, apoi cu câteva exerciții simple pentru a-i familiariza pe participanți cu acest concept.

Participanții au folosit apoi un instrument online de colaborare (Miro) pentru a dezvolta modele logice pentru fiecare reformă și investiție în parte.

ANEXA B: REZUMAT METODOLOGIC

1. În mod ideal, selecția **participanților** a inclus **toți membrii cheie care lucrează la un anumit instrument**, mai ales că o parte din scopul modelului logic este *procesul de construire a unei înțelegeri comune* a modului în care funcționează un instrument.
2. Pentru început, toți participanții au primit o **prezentare generală a scopului modelelor logice**, subliniind utilitatea acestora în conceperea, evaluarea și îmbunătățirea instrumentelor: de exemplu, rolul lor în formularea fundamentării instrumentelor cu alți factori de decizie politică și părți interesate; identificarea constrângerilor și a modurilor potențiale de eșec; testarea coerenței interne și a alinierii setului de intervenții; și sprijinirea punerii în aplicare și a evaluării lor practice. Aceasta a subliniat, de asemenea, faptul că modelele logice sunt rareori perfecte, deloc statice, ci mai degrabă sunt instrumente care trebuie să fie **dezvoltate și perfecționate în mod continuu în timp**.
3. Moderatorul a descris apoi un model **logic abstract și câteva exemple** (a se vedea diapozitivele care urmează rezumatului metodologic), înainte de a conduce grupul printr-un exercițiu foarte simplu (de exemplu, aplicarea unui model logic la cultivarea fructelor).
4. Participanții au abordat apoi reforma sau investiția în cauză, concentrându-se asupra scopului final - adică **rezultatul pe termen lung** care, dacă este atins, ar marca succesul instrumentului. (Notă: pentru portofoliul PNR în ansamblu, obiectivul general a fost convenit în timpul unuia dintre primele ateliere, iar acesta a fost luat ca punct de plecare pentru atelierele ulterioare).
5. Participanții au fost apoi rugați să "**lucreze în sens invers**" pentru a analiza ce condiții precursore - rezultate intermediare - trebuie să apară pentru a se ajunge la obiectivul final. De obicei, a fost necesară o anumită discuție în grup pentru a face distincția între aceste "mijloace pentru atingerea unui scop" și "scopul final în sine"; această discuție a fost adesea o componentă importantă pentru stabilirea unei viziuni comune asupra scopului instrumentului.

ANEXA B: REZUMAT METODOLOGIC

6. Apoi a fost **identificat** cel puțin **un set suplimentar de** condiții de **precursori**. În mod obișnuit, această fază a discuției a fost foarte "expansivă", participanții sugerând o gamă largă de factori. Prin urmare, moderatorii au trebuit să dea dovadă de discernământ atunci când au permis grupului să exploreze amploarea versus profunzimea: deși este necesară o discuție aprofundată a unor căi specifice pentru a identifica modurile de eșec și ipotezele ascunse, uneori a fost avantajos să se acopere mai întâi o gamă largă de precursori și apoi să se ceară grupului să prioritizeze unii dintre aceștia pentru o discuție mai aprofundată.
7. Grupul a trecut apoi la acțiunile instrumentului, examinând care sunt **intrările** necesare pentru **fiecare activitate** și care vor fi **rezultatele imediate ale** acestor activități.
8. În continuare, activitățile au fost conectate cu condițiile precursoare identificate anterior, iar **fiecare legătură a fost** examinată în funcție de **raționamentul său sau de calea cauzală** - adică, grupul a considerat într-adevăr că este probabil ca o anumită acțiune (și rezultatele sale imediate) să conducă la rezultatele intermediare și apoi la rezultatul pe termen lung? De ce? În cadrul acestui proces, grupul a fost încurajat să identifice ipotezele ascunse care ar putea duce la o logică eronată și, prin urmare, la o lipsă de impact.
9. În cazul **modelelor foarte complexe**, cu numeroase căi, grupul a fost încurajat să **evidențieze căile de cea mai mare importanță**, pentru a încerca să simplifice modelul.
10. În cele din urmă, întregul model a fost revizuit pentru a se verifica coerența - adică, există condiții care apar în conflict sau ipoteze cauzale care merg în direcții opuse?

ANEXA C. CARTOGRAFIEREA RECOMANDĂRILOR PSF OPEN

ANEXA C: RECOMANDĂRILE PSF

Mesaje-cheie PSF OPEN	(prescurtat) Subcomponente (30 de recomandări)	Recomandări relevante din exercițiul TS	Suprapunere cu PNRR
1. Consolidarea viziunii și a guvernancei sistemului de C&I	1.1 Viziunea națională, 1.2 Structura unică de coordonare, 1.3 "vocea societății"	<ul style="list-style-type: none"> Asigurarea colaborării interinstituționale, pentru a depăși barierele instituționale și a garanta că reformele sunt puse în aplicare corespunzător. 	<ul style="list-style-type: none"> R2
2. Asigurarea predictibilității și eficienței sistemului de finanțare	2.1 Finanțare multianuală, 2.2 Finanțarea instituțională și finanțarea orientată spre impact	<ul style="list-style-type: none"> Să ia în considerare trecerea la bugetarea multianuală, pentru a reduce incertitudinea în rândul organizațiilor de cercetare, încurajând astfel investițiile și păstrarea talentelor. 	<ul style="list-style-type: none"> R2
3. Folosirea informațiilor privind politicile pentru guvernarea strategică	3.1 Un sistem de M&E cuprinzător, 3.2 Observatorul de cercetare și inovare, 3.3 Capacități instituționale	<ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea monitorizării și evaluării prin intermediul resurselor și a unor indicatori cheie de performanță mai buni, pentru a se asigura că Lecțiile învățate din PNRR să informeze în mod corespunzător politica viitoare 	<ul style="list-style-type: none"> R2
4. Realizarea unui proces de consolidare al sistemului public de cercetare	4.1 Reforma bazată pe dovezi a celor patru piloni și crearea de centre de excelență și centre de competență		<ul style="list-style-type: none"> R5, I5
5. Îmbunătățirea guvernancei și a finanțării la nivelul instituțiilor de cercetare	5.1 Articularea și comunicarea misiunilor în conformitate cu așteptările SRA, S3 și ale societății; 5.2 Consilii consultative științifice, 5.3 Finanțarea instituțională care recompensează performanța, 5.4 Reducerea sarcinii administrative și trecerea la procese de raportare orientate spre rezultate	<ul style="list-style-type: none"> Explicarea clară a scopului reformelor și investițiilor către beneficiari, inclusiv a efectelor secundare dorite. 	<ul style="list-style-type: none"> R2, (R5), (I6), (I7), (I8)

ANEXA C: RECOMANDĂRILE PSF

Mesaje-cheie PSF OPEN	(prescurtat) Subcomponente (30 de recomandări)	Recomandări relevante din exercițiul TS	Suprapunere cu PNRR
6. Asigurarea unui mediu mai bun pentru resursele umane	6.1 simplificarea evaluării și alinierea avansării în carieră la practicile UE, 6.2 Salarii revizuite, 6.3 Reforma studiilor doctorale	<ul style="list-style-type: none"> Asigurați-vă că "factorii umani" ai talentului sunt luați în considerare în mod consecvent, 	R3, I8, I9, I10
7. Stabilirea unei strategii solide pentru infrastructura de cercetare	7.1 O strategie coerentă privind infrastructura de cercetare, aliniată la priorități și care promovează cooperarea 7.2 Finanțarea pentru investiții, întreținere și exploatare, 7.3 Accesul liber pentru toate grupurile de utilizatori	<ul style="list-style-type: none"> Revigorarea stimulentei pentru partajarea infrastructurii de cercetare, pentru a se asigura că activele existente sunt folosite corespunzător și puse la dispoziția sectorului privat. 	(R2) (R5*)
8. Promovarea parteneriatelor public-privat	8.1 Finanțare stabilă pentru cooperarea public-privat, 8.2 A 3-a misiune în mediul academic și consolidarea capacității organizațiilor publice de cercetare de a coopera cu mediul de afaceri, 8.3 Eficacitatea instituțiilor intermediare	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea accentului pe inițiativele sectorului privat pentru a se asigura că sistemul CDI este orientat către utilizatorii finali și impactul economic Creșterea accentului pus pe transferul de tehnologie pentru a se asigura că impactul economic al cercetării este realizat. 	R4, I5
9. Oferirea unui sprijin mai eficient pentru internaționalizare	9.1 O strategie de internaționalizare solidă, bine orientată și bazată pe dovezi, 9.2 Îmbunătățirea poziției RO în comitologie, 9.3 Trecerea la un model de Punct Național de Contact profesionist și integrat, 9.4 Modele de circulație intermitentă a creierilor pentru atragerea cercetătorilor străini	<ul style="list-style-type: none"> Diseminarea apelurilor la nivel internațional 	R3 (R5*)
10. Asigurarea unui rol consolidat al fondurilor politicii de coeziune	10.1 Mobilizarea tuturor resurselor pentru a asigura bugetul fondurilor de coeziune pentru C&I, 10.2 Asigurarea coordonării între PO și cu PNRR și strategia națională, 10.3 Adaptarea abordărilor prospective și a gestionării programelor, 10.4 Sprijinirea și simplificarea cerințelor pentru solicitanți și beneficiari	<ul style="list-style-type: none"> Alocarea de resurse pentru reforme pentru a asigura succesul implementării acestora 	(R2*)

* identificat anterior în raportul PSF

ANEXA D. FEEDBACK DE LA PARTICIPANȚI

ANEXA D: FEEDBACK DE LA PARTICIPANȚI

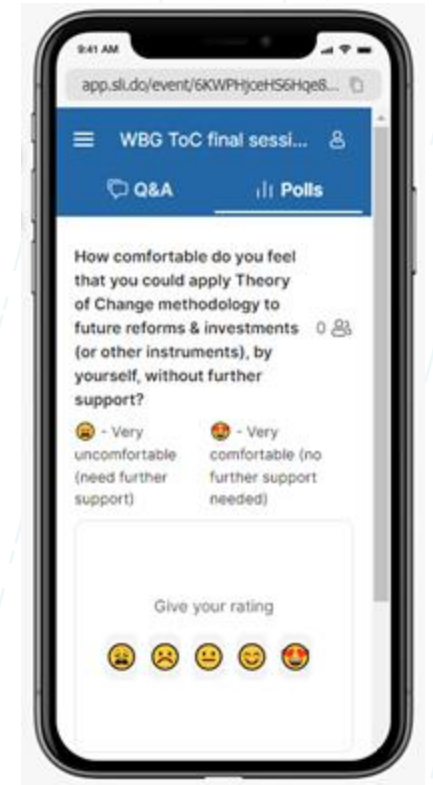
Le-am cerut participanților feedback cu privire la ateliere. Feedback-ul a fost solicitat și furnizat anonim prin intermediul Sli.do, pentru a încuraja comentariile sincere. Mai exact, am întrebat:

(i) Cât de confortabil vă simțiți că ați putea aplica metodologia Teoriei Schimbării la viitoarele reforme și investiții (sau alte instrumente), de unul singur, fără sprijin suplimentar?

- 100% dintre respondenți au declarat că se simt "confortabil" (adică nivelul 4 din 5) în ceea ce privește posibilitatea de a aplica metodologia TS la instrumente viitoare.

(ii) Aveți vreun feedback pentru echipa BM cu privire la ceea ce a funcționat bine și ce ar putea fi îmbunătățit?

- "Deschis-minunat și profesionist. Mi-a plăcut"
- "O experiență utilă de învățare prin practică, apreciez concluziile profesionale. Vă mulțumesc!"
- "Ne-a ajutat să înțelegem logica din spatele I&R. De asemenea, mă gândesc să folosesc TS și Miro în teza mea de doctorat (dacă este posibil). De asemenea, BM a fost foarte profesionistă."
- "Sesiunile TS sunt foarte utile pentru a înțelege mai bine mecanismele la care lucrăm, ceea ce ne ajută să îmbunătățim instrumentele."

ANEXA E1. RECOMANDĂRI SUPLIMENTARE PENTRU REFORMA 2

Împărtășită cu unitatea PSF a MCID 17.02.2023, comentând versiunea 3 a documentului PSF Open.

Împărtășită cu unitatea PSF a MCID 17.03.2023 pe Art 40

ANEXA E1. RECOMANDĂRI SUPLIMENTARE PENTRU REFORMA 2

Despre reforma 2: Eficientizarea guvernantei în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării

- **Obiectiv:** clarificarea și eficientizarea guvernantei sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare din România.
- **Descriere:** Modificarea reglementărilor pentru a permite crearea unui nou organism cu rol decizional pentru cercetare, dezvoltare și inovare și pentru strategia de specializare inteligentă. În mod specific, R2 se referă la "Intrarea în vigoare a unei Ordonanțe de Guvern prin care se înființează un organism unic care înglobează consiliile existente, asigură coordonarea interministerială și se adresează sectorului privat".
- **Buget și stadiu:** parte din 3,43 milioane EUR, în curs de desfășurare.

1. Recomandări privind poziționarea noii entități:

1. Ar fi benefic să se definească dacă (1) actualul Comitet de coordonare pentru specializare inteligentă (CCSI) va fi înlocuit de CNPSTI sau (2) dacă cele două organisme vor coexista. (a se vedea graficul de pe diapozitivul următor)

2. Relația cu părțile interesate:

2.1 Planul actual al CNPSTI trebuie să clarifice mai bine relația CNPSTI - CCSI și coordonarea cu ADR-urile (care nu sunt reprezentate la nivel ministerial).

- Coordonarea cu ADR-urile este crucială pentru accesul la fondurile de coeziune și va fi supravegheată îndeaproape de către CE pe parcursul întregii perioade de programare, ca parte a condiției favorizante.

2.2 O sugestie de a lua în considerare și alte părți interesate, în special Academia Română, dar și, de exemplu, Camera de Comerț, Diaspora, autoritățile regionale (de exemplu, deoarece "Consiliul va identifica, de asemenea, domenii de sinergie între programe (național-național, național-regional, regional-regional)").

3. Recomandări tehnice:

3.1 Ar fi util să se furnizeze contribuții pentru ca ministerul să informeze procesul decizional cu privire la **rolurile, responsabilitățile/mandatul** (este consultativ sau deciziile sunt obligatorii? Cine va asigura aplicarea?), **arhitectura/configurația** (de exemplu, membrul va fi plătit? trebuie să aibă propriul aparat și personal tehnic pe lângă membri?), **resursele estimate** (cine ar trebui recrutat, **foaia de parcurs pentru dezvoltare** (de exemplu, etapele critice cu calendarul) și **mecanismele operaționale ale structurii de coordonare a cercetării și inovării**).

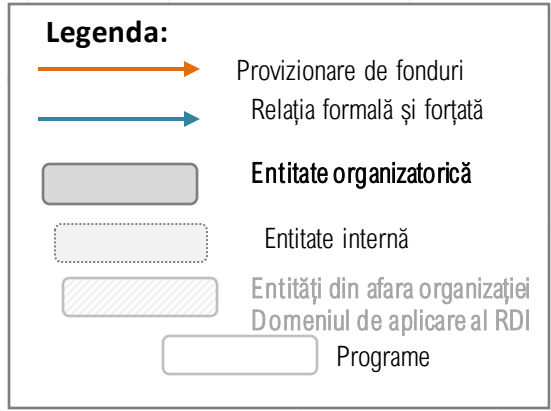
3.2. O sugestie de a clarifica dacă rolul consiliului trebuie să fie consultativ. Sau trebuie să monitorizeze punerea în aplicare a C&I. De exemplu, "Printre obligațiile CNPSTI ar fi să asigure concentrarea asupra sectoarelor prioritare în bugetul fondurilor de coeziune"

3.3. "Secretariatul tehnic" trebuie să fie clarificat cu mare atenție. În România, secretariatul tehnic al consiliilor interinstituționale acționează aproape întotdeauna exclusiv ca secretariat.

3.4 Se propune ca MCID să asigure coordonarea cu alte ministere. De ce nu chiar consiliul, din moment ce este un organism interministerial?

3.5. Ar fi bine să se definească care "organisme consultative, agenții, consilii onorifice existente" vor furniza contribuții - cele din cadrul MCID sau toate celelalte ministere?

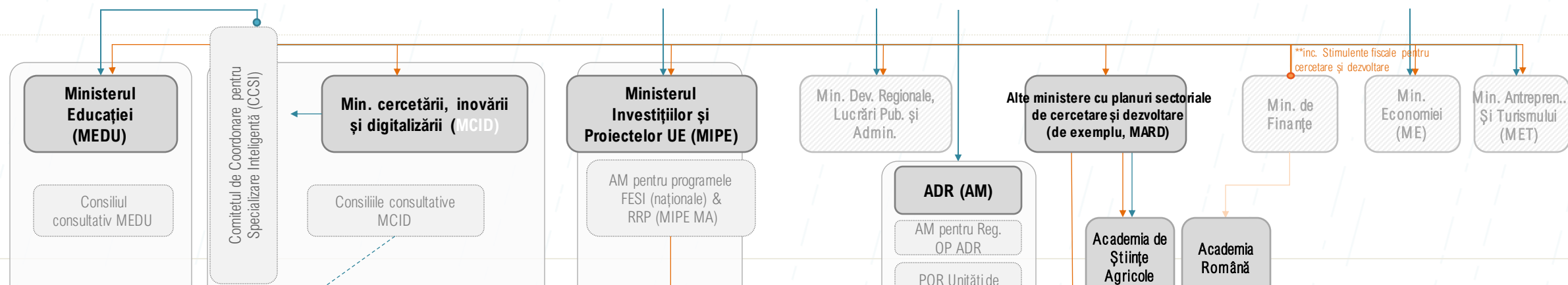
ANEXA E1. LIPSA DE COORDONARE PENTRU FINANȚAREA CERCETĂRII ȘI DEZVOLTĂRII ÎN CADRUL STRUCTURII INSTITUȚIONALE STI

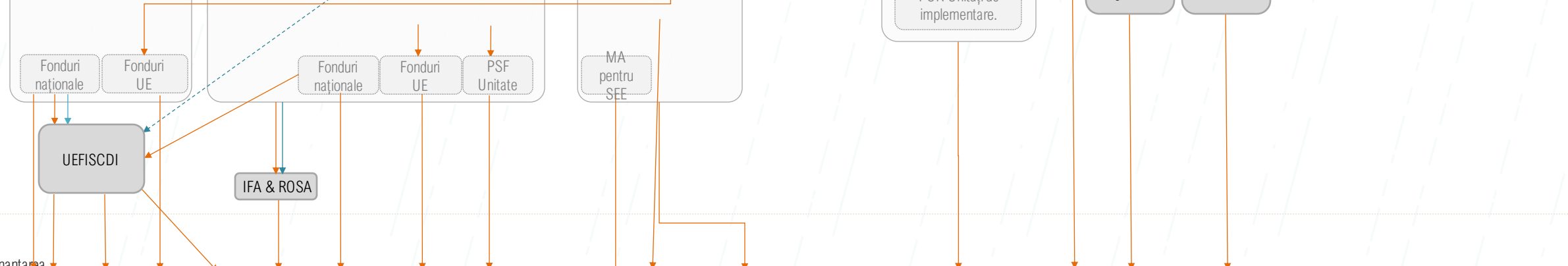
Strategy level

Consiliului Național pentru
Politica Științei, Tehnologiei și
Inovării (CNPSTI)
[În prezent inactiv]

Policy-design level

Implementation level *

Programs

*Comiteele de monitorizare pentru fiecare PO nu sunt ilustrate.

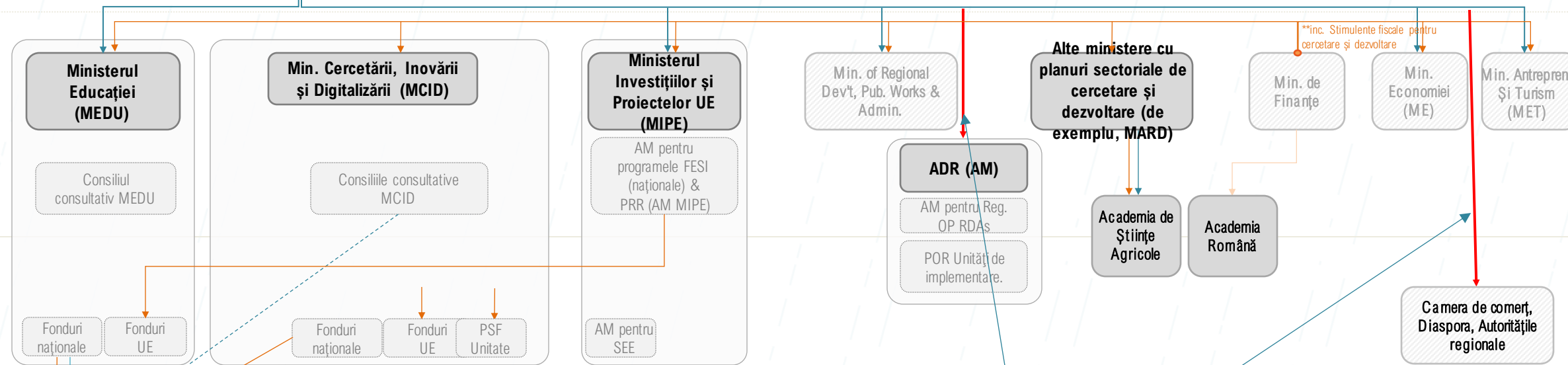
**Stimulente fiscale examinate în cadrul analizei, dar nu și în PER.

ANEXA E1. CAZUL 1: FUZIUNEA DINTRE CCSI ȘI CNPSTI

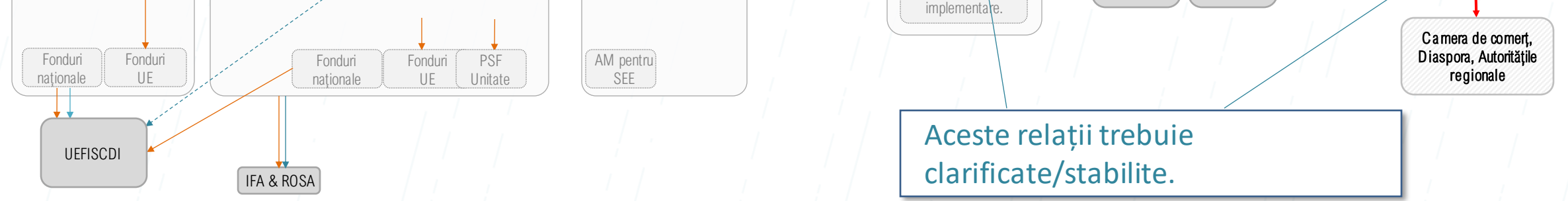
Strategy level

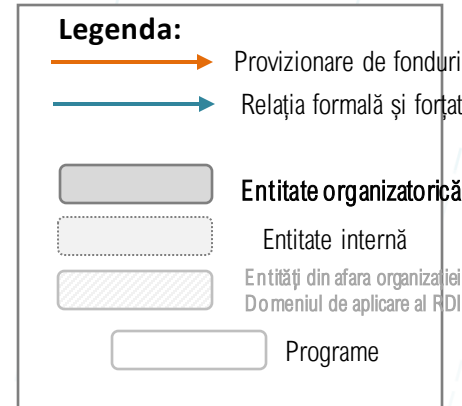
Policy-design level

Implementation level *

Programs

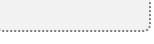

Aceste relații trebuie clarificate/stabilite.

*Comitetele de monitorizare pentru fiecare PO nu sunt ilustrate.

**Stimulente fiscale examinate în cadrul analizei, dar nu și în PER.

ANEXA E1. CAZUL 2: COEXISTENȚA CCSI ȘI CNPSTI

Legenda:

- Provizionare de fonduri
- Relația formală și forțată
- Entitate organizatorică
- Entitate internă
- Entități din afara organizației
Domeniul de aplicare al RDI
- Programe

Consiliul Național pentru Politica Științei, Tehnologiei și Inovării (CNPSTI) [În prezent inactiv]

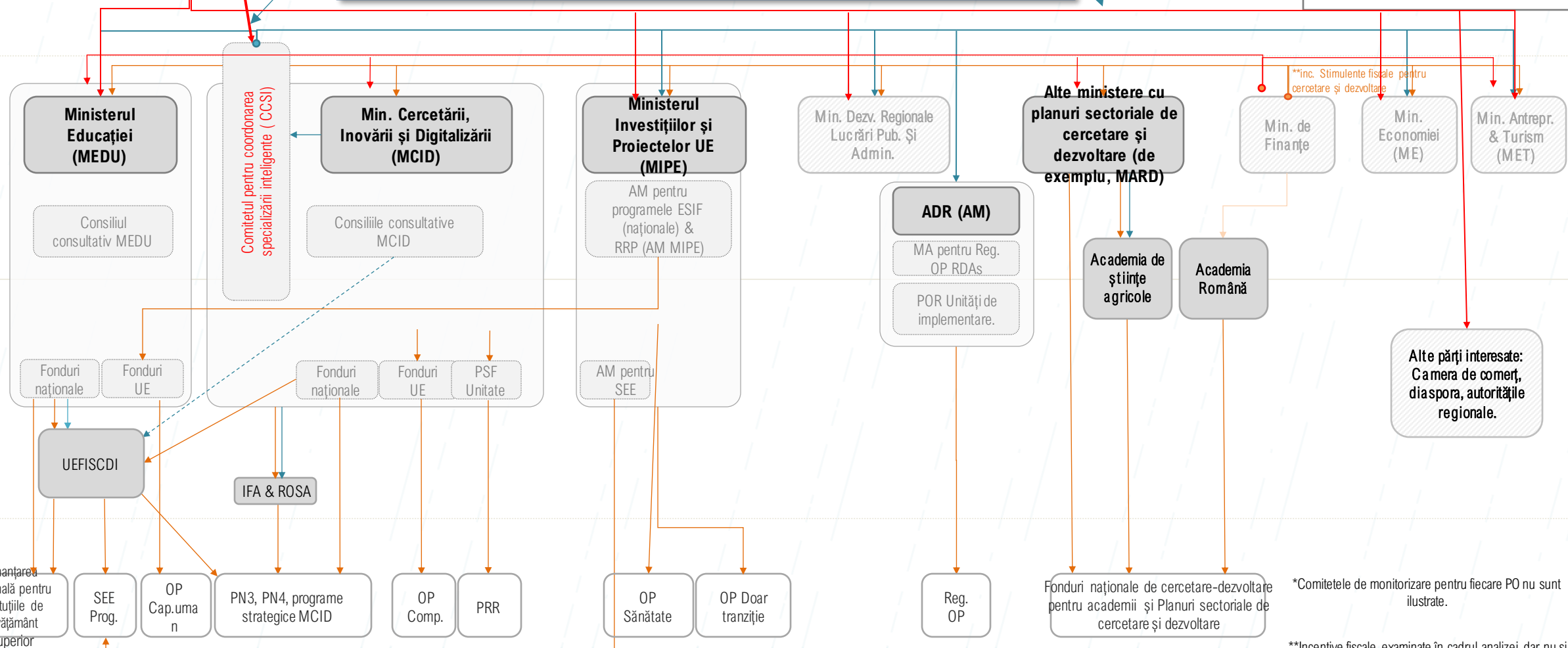
Această relație trebuie clarificată/stabilită și trebuie create noi relații cu nivelul de elaborare a politicilor.

Strategy level

Policy-design level

Implementation level *

Programs

*Comitetele de monitorizare pentru fiecare PO nu sunt ilustrate.

**Incentive fiscale examinate în cadrul analizei, dar nu și în P

ANEXA E1.

RECOMANDĂRI SUPLIMENTARE PENTRU REFORMA 2

1. Propunerea de redactare a articolului 40

(1) În vederea stabilirii priorităților Strategiei naționale, a asigurării coerenței și continuității în implementarea Strategiei naționale și a coordonării cu organisme din sectorul privat, se înființează și se pune în aplicare efectiv Consiliul Național pentru Politica Științei și Tehnologiei, fără personalitate juridică, ca organ decizional al Guvernului în această materie, sub conducerea primului-ministru.

(2) Consiliul Național pentru Politica Științei și Tehnologiei este format din maximum 12 membri, din care vor face parte: miniștrii responsabili pentru cercetare și dezvoltare, educație, finanțe, economie și fonduri europene, doi reprezentanți ai sectorului privat cu experiență relevantă în sectorul cercetării, dezvoltării și inovării, dintre care unul cu experiență relevantă în domeniul start-up-urilor, și un reprezentant al agențiilor de dezvoltare regională. Prim-ministrul și miniștrii desemnați sunt membri de drept ai Consiliului Național pentru Politica Științei și Tehnologiei. Ceilalți membri ai Consiliului Național pentru Politica Științei și Tehnologiei sunt numiți prin decizia prim-ministrului, pe baza propunerilor ministrului responsabil pentru cercetare și dezvoltare, pentru un mandat de 2 ani.

(3) Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru Politica Științei și Tehnologiei se adoptă cu majoritatea voturilor exprimate în ședința de constituire a acestuia, la propunerea autorității de stat pentru cercetare-dezvoltare.

(4) Consiliul Național pentru Politica Științei va revizui necesitatea, componența și mandatele fiecărui organism consultativ aflat sub coordonarea autorității de stat pentru cercetare și dezvoltare și sub coordonarea autorității pentru educație și va decide cu privire la ajustările necesare pentru a asigura o structură consultativă adecvată și coerentă, inclusiv, dacă este necesar, înființarea unor grupuri de lucru care să reunească reprezentanți ai autorității de stat relevante și/sau alți reprezentanți relevanți.

(5) Consiliul Național pentru Politica Științei și Tehnologiei prezintă Guvernului, în cadrul unei ședințe de Guvern, un raport anual de activitate care va fi ulterior pus la dispoziția publicului.

ANEXA E2. RECOMANDĂRI SUPLIMENTARE PENTRU REFORMA 3

Împărtășită cu unitatea PSF a MCID pe 25.03.2023 la comentarea primului proiect al experților PSF OPEN

ANEXA E2.

RECOMANDĂRI SUPLIMENTARE PENTRU REFORMA 3.

OBSERVAȚII PRIVIND IMPLEMENTAREA RECOMANDĂRII 6.1

Despre Reforma 3: Reforma carierei de cercetare

- **Obiectiv:** creșterea atractivității carierei de cercetător și a performanțelor cercetătorilor.
- **Descriere:** detalierea indicatorilor de performanță pentru evaluarea performanțelor cercetătorilor români și detalierea standardelor de "bună conduită în cercetarea științifică" pentru un acces mai bun la finanțare și burse.

Recomandarea 6.1: Parcursul de carieră și evaluarea resurselor umane din sistemul de cercetare

- **Buget și stadiu:** parte din 3,43 milioane EUR, în curs de desfășurare.

1. **Perspectivă:** Ambele documente sunt scrise în mare parte din perspectiva universitară. Este nevoie de o recunoaștere mai puternică a faptului că nevoile de resurse umane ale unei universități nu sunt întotdeauna aceleași cu cele ale CDI. De exemplu, CDI pot beneficia de o carieră în managementul programelor/proiectelor, în timp ce acest lucru este, în general, mai puțin important într-o universitate.
2. Un **prim pas bun:** Simplificarea evaluării resurselor umane și alinierea condițiilor de avansare în carieră la cele implementate în alte țări ale UE. Planurile individuale de carieră trebuie să fie convenite cu instituțiile, iar cercetătorii trebuie să fie trași la răspundere în raport cu propriile planuri de dezvoltare.
3. **Pas bun:** folosirea indicatorilor cheie de performanță, principii bazate pe merit, proceduri transparente, deschise și competitive. Folosirea stimulentei financiare și nefinanciare.
4. **Pas bun :** folosirea aceluiasi cadru de avansare în carieră pentru toți cercetătorii, indiferent de tipul de instituție. Deși suntem de acord în principiu, criteriile din cadrul respectiv vor trebui să abordeze diferențele dintre rezultatele așteptate pentru cercetarea fundamentală, cercetarea aplicată, dezvoltarea tehnologică și inovare.
5. **Rezultate așteptate:** Se abordează atragerea de cercetători de înaltă performanță în mediul academic. De asemenea, trebuie să se abordeze și atragerea acestora către CDI. Ceea ce îi atrage pe cercetători în mediul academic este diferit de ceea ce îi atrage în instituțiile de cercetare. **Pas bun :** Abordează atragerea cercetătorilor din străinătate - și sperăm că include repatrierea românilor și a altor persoane din țările din Europa de Est care lucrează în străinătate.
6. **Sunt de acord cu conținutul măsurii 1.** Reforma CNATDCU. Necesitatea de a trece dincolo de simplele citări și bibliometrie și de a se orienta spre activitatea transdisciplinară, asigurarea finanțării cercetării, asigurarea de conducere și mentorat la nivel înalt etc.
7. **Caseta de evaluare comparativă 1:** Trebuie să se adreseze atât CDI-urilor, cât și universităților. O mare parte din aceste aspecte necesită detalii suplimentare - pe baza rezultatelor analizei comparative, nu doar a CDI analizate.
8. **Cadrul UE:** Pare a fi o abordare solidă.
9. **Propunere:** Pare rezonabilă (de exemplu, nu este nevoie de acreditare pentru a avea acces la un post).
10. **Faza 3:** Poate că se pune prea mult accent, din nou, pe terminologia universitară. Este necesar să se adauge niveluri (poate fi același lucru cu cel al universităților) și să se recunoască că sunt diferite criteriile pentru CDI.
11. **Măsura 4:** Proiectarea unui mecanism pentru potențiala integrare în sistemul românesc de cercetare-dezvoltare a cercetătorilor. **Necesitatea de a include potențial un termen mai lung - 3 ani este probabil prea scurt. Necesitatea de a avea un sistem comun în cadrul unui CDI - proiectul propune două sisteme diferite (pentru a nu perturba). Această întregă secțiune trebuie mult mai mult gândită.**

ANEXA E2. RECOMANDĂRI SUPLIMENTARE PENTRU REFORMA 3.

OBSERVAȚII PRIVIND IMPLEMENTAREA RECOMANDĂRII 6.2

Despre Reforma 3: Reforma carierei de cercetare

- **Obiectiv:** creșterea atractivității carierei de cercetător și a performanțelor cercetătorilor.
- **Descriere:** detalierea indicatorilor de performanță pentru evaluarea performanțelor cercetătorilor români și detalierea standardelor de "bună conduită în cercetarea științifică" pentru un acces mai bun la finanțare și burse.
Recomandarea 6.2: Clarificarea și realinierea condițiilor și stimulentele salariale și a altor forme de remunerare pentru resursele umane din PRO-uri și IIS
- **Buget și stadiu:** parte din 3,43 milioane EUR, în curs de desfășurare.

1. **Bun.** Furnizarea unor garanții rezonabile de venit pentru cercetători și asigurarea unui tratament echitabil.
2. **Trebuie să se adreseze atât institutelor, cât și universităților.** Acest document recunoaște acest lucru, dar nu include date din România sau date din reperele europene.
3. **Deciziile care trebuie luate pentru implementare.** Aceasta este o listă bună - dar trebuie să aibă un cadru în care salariile să fie legate de nivelul postului, precum și de performanță. De exemplu, o categorie de post de cercetător științific I are un interval de salarizare de XX - YY. I-am angajat la începutul acestui interval. Promovările și măririle de salariu s-au bazat apoi pe performanțele bazate pe merit și pe asumarea de responsabilități suplimentare. Promovările se bazau pe asumarea responsabilităților postului de la nivelul următor - și pe planul lor de carieră.
4. **Tipuri de stimulente:** Necesitatea de a avea evaluări anuale ale performanțelor (mai degrabă decât la fiecare 5-6 ani).
5. **Legat de performanța departamentului sau a institutului:** Indicatorii cheie de performanță organizaționali trebuie să se rostogolească până la KPI individuali - iar instituția trebuie să fie măsurată împreună cu indivizii.
6. **Revizuirea salariilor:** Necesitatea de a face o analiză comparativă cu alte țări - și apoi de a se adapta la economia românească și la nivelul de responsabilitate al cercetătorilor. Anii de experiență nu sunt corelați cu nivelul de responsabilitate și cu performanța bazată pe merit.
7. **Măsura 2:** Conceperea stimulentele: Necesitatea de a recunoaște faptul că țintele și obiectivele stabilite la nivel național reprezintă fundamentul pentru planul strategic pe 5 ani al fiecărei universități și al fiecărei CDI. Aceste planuri strategice trebuie să stabilească obiectivele și țintele pentru aceste instituții - iar KPI ai cercetătorilor decurg din obiectivele și țintele institutului.

ANEXA E3. RECOMANDĂRI SUPLIMENTARE PENTRU REFORMA 5

trimis la MCID, 6 octombrie 2022

ANEXA E3: RECOMANDĂRI CHEIE PENTRU REFORMA 5

Despre reforma 5:

Sprijin pentru integrarea organizațiilor de CDI din România în Spațiul European de Cercetare

- **Obiectiv:** creșterea performanței și consolidarea organizațiilor publice de cercetare, dezvoltare și inovare din România și integrarea acestora în Spațiul European de Cercetare.
- **Descriere:** Noul cadru legislativ include o evaluare externă periodică a tuturor institutelor de cercetare-dezvoltare din România, asigurarea accesului la sprijin non-financiar/financiar pentru organizațiile de CDI, digitalizarea procedurilor, evaluarea proiectelor publice mari de CDI și a rezultatelor (mai mari de 0,5 milioane de euro) de cercetători recunoscuți la nivel internațional.
- **Buget și stadiu:** o parte din 3,43 milioane de euro; legea a fost adoptată; se lucrează în prezent la definirea criteriilor de evaluare a entităților CDI.

1. Comentarii generale:

- Recunoaștem importanța reformelor instituționale și recunoaștem activitățile ambițioase incluse în proiectul de lege privind reforma 5. După cum probabil știți, în cadrul aferent Reformei 5 atelierelor noastre recente privind "Modelul logic", desfășurate împreună cu membrii Unității PSF, am propus să ne concentrăm asupra îmbunătățirii excelenței în cercetare și a relevanței CDI ca motor al creșterii impactului socio-economic în România. Vă rugăm să consultați Reforma 5: Modelul logic original anexat la această notă pentru o analiză a rezultatelor exercițiului modelului logic. Suntem foarte încurajați să vedem aceste principii fundamentale codificate în proiectul de lege Reforma 5.
- Cu toate acestea, am dori să subliniem faptul că reforma instituțională este un proces pe termen lung și necesită multe resurse. **Este esențial ca Reforma 5 să nu fie privită ca o reformă "unică", ci mai degrabă ca începutul unui proces continuu.** Acest proces va necesita integrarea cu celelalte reforme și investiții, un sprijin continuu din partea autorităților române, precum și un pachet semnificativ de resurse umane și de finanțare pentru următorii 5-10 ani, în funcție de ritmul adoptat de reforma sectorului CDI.
- Este important de menționat că, având în vedere natura dificilă a unor astfel de reforme, programul sectorial pe termen lung ar trebui, în mod ideal, să se bazeze pe activitățile pilot desfășurate cu 5 OCDI pe care Banca Mondială le va sprijini în cadrul viitorului angajament de servicii de asistență tehnică rambursabile (SATR). Acest lucru ar permite atât testarea practicilor internaționale existente, cât și adaptarea caracteristicilor de proiectare a unui program de reformă la nivel sectorial pentru România.
- În acest scop, prezentăm o serie de observații specifice susținute de ilustrații grafice în diagramele de flux anexate mai jos.

ANEXA E3: RECOMANDĂRI CHEIE PENTRU REFORMA 5

OBSERVAȚII PRIVIND PROIECTUL DE LEGE PRIVIND REFORMA 5 (1/4):

(a) Rezervarea de flexibilitate pentru a defini detaliile de punere în aplicare dincolo de lege

- Susținem formularea reformelor în termeni de principii generale și recomandăm ca detaliile implementării să fie definite prin regulamente și alte decizii/legislații secundare sau terțiare (ordine ale ministrului etc.).
- Cu toate acestea, există mai multe locuri în care proiectul de lege privind reforma 5 rămâne prescriptiv (de exemplu, în ceea ce privește numărul specific de persoane din Comisia de evaluare sau perioadele de timp pentru aplicarea unui proces de evaluare) și în care ar putea fi benefică rezervarea flexibilității de a modifica acest lucru, în special pe baza experienței dobândite în cadrul intervențiilor pilot din cadrul SATR.
- O sugestie ar fi **folosirea unui limbaj mai general, care poate fi definit și ajustat ulterior prin intermediul unor norme și/sau decizii sau acte legislative mai flexibile.**

ANEXA E3: RECOMANDĂRI CHEIE PENTRU REFORMA 5

OBSERVAȚII LA PROIECTUL DE LEGE PRIVIND REFORMA 5 (2/4):

(b) Asigurarea diversității pentru rezultate mai bune: Consolidarea Comisiei de evaluare și a echipelor de experți prin includerea de reprezentanți internaționali și din sectorul privat.

- În prezent, proiectul de lege prevede angajarea unei **Comisii de evaluare** care va supraveghea procesul de evaluare a tuturor celor 252 de organizații CDI, cu scopul de a stabili clasificarea acestora în Clasa I, II sau III. Comisia de evaluare este, de asemenea, menită să supravegheze evaluările aprofundate ale OCDI interesate de echipe de 3 experți internaționali ("**experți**"), care să conducă la pregătirea și, eventual, la implementarea planurilor de transformare.
- În prezent, prin proiectul de lege privind reforma 5 prevede, Comisia de evaluare va recurge la experți internaționali, dar nu neapărat va fi compusă direct din aceștia. Sugerăm ca, pe lângă faptul că se va baza pe sprijinul unor experți suplimentari, Comisia de evaluare însăși să includă în mod direct membri internaționali și reprezentanți ai sectorului privat, pentru a se asigura că cele mai bune practici internaționale sunt aplicate de Comisie și că este atins scopul general de a urmări atât excelența în cercetare, cât și relevanța industrială și relevanța din Proiectul de lege privind reforma 5.
- În plus, sugerăm ca echipele de experți formate din 3 persoane să includă expertiză în sectorul cercetării, expertiză în domeniul transformării organizației/managementului instituțional și expertiză în transpunere necesară pentru a transfera rezultatele cercetării din cadrul OCDI către sectorul privat și societate. Acest lucru ar fi aliniat la faptul că bunele practici de management sunt încorporate în mod corespunzător în cadrul procesului, iar obiectivul final de a transfera rezultatele cercetării din OCDI în sectorul privat este luat în considerare în pregătirea planurilor de transformare a OCDI.
- Comisia de evaluare va lua decizii pe baza informațiilor furnizate de experți și că aceasta va fi responsabilă în ultimă instanță pentru clasificarea OCDI. Cu toate acestea, lectura noastră a proiectului de lege privind reforma 5 nu lasă suficient de clară distincția dintre membrii Comisiei și experți, pe a căror opinie se va baza Comisia. Prin urmare, recomandăm modificarea articolelor relevante pentru a asigura claritatea în această privință.
- De asemenea, nu am reușit să determinăm de ce **Comisia de evaluare este compusă** din 21 de membri și am dori să înțelegem rațiunea pentru numărul propus. Deși este posibil ca acest lucru să fie determinat de considerente de economie politică, **vă rugăm să luați în considerare reducerea acestui număr și să direcționați mai multe resurse către experții care vor efectua analize aprofundate și vor pregăti planurile de transformare ale instituțiilor.**

ANEXA E3: RECOMANDĂRI CHEIE PENTRU REFORMA 5

OBSERVAȚII LA PROIECTUL DE LEGE PRIVIND REFORMA 5 (3/4):

(c) Optimizarea folosirii resurselor publice: Să facă planurile de transformare opționale și deschise tuturor

- Din lectura noastră a proiectului de lege privind Reforma 5 reiese că planurile de transformare sunt în prezent obligatorii pentru toate organizațiile din Clasa III. Susținem cu tărie principiul integrării voluntare, spre deosebire de cel al consolidării obligatorii. Din experiența noastră, astfel de reforme voluntare dau rezultate care servesc mai bine drept demonstrație pentru ca și alte OCDI să se angajeze în acest proces. **Prin urmare, sugerăm ca planul de transformare să nu fie obligatoriu, ci voluntar pentru toate OCDI din Clasa III, pentru a evita stigmatizarea și "etichetarea" asociate unor astfel de procese obligatorii.** Acest lucru ar reduce, de asemenea, eforturile ineficiente cu resurse publice limitate în OCDI care sunt rezistente la reformă. Fără a aduce atingere celor de mai sus, ar trebui, totuși, să se rezerve suficiente resurse pentru ca toate organizațiile din clasa III să treacă printr-un plan de transformare, în cazul în care acestea aleg acest lucru. Și credem că amenințarea actuală de a deveni neeligibil pentru finanțare publică, încorporată în Proiectul de Lege privind reforma 5, creează un stimulent suficient pentru ca un număr mare de OIRD de clasa III să opteze pentru procesul voluntar de evaluare aprofundată și de implementare a Planului de transformare.
- În plus, **sugerăm, de asemenea, deschiderea Planurilor de transformare pentru unele organizații din Clasele II și I care ar putea solicita acest lucru.** Considerăm că este probabil ca în toate clasele să existe unele OCDI care doresc să se îmbunătățească și care ar beneficia de asistență externă în elaborarea unui astfel de plan. În plus, deschiderea procesului de elaborare a planului de transformare pentru Clasele I și II este posibil să producă efecte demonstrative valoroase ale procesului de transformare și să crească gradul de adoptare voluntară de alte OCDI. Recunoaștem că acest lucru va crește pachetul de resurse necesar, dar credem că aceasta este o cale mai eficientă și mai durabilă, pe baza experienței noastre în ceea ce privește desfășurarea proceselor de reformă în alte economii aflate în perioada de post-tranziție.

ANEXA E3: RECOMANDĂRI CHEIE PENTRU REFORMA 5

OBSERVAȚII LA PROIECTUL DE LEGE PRIVIND REFORMA 5 (4/4):

(d) Asigurarea unor stimulente adecvate pentru consolidare

O mare parte din proiectul de lege privind Reforma 5 se referă la propunerea de consolidare a OCDI, fie prin consorții, fie prin fuziuni. **Dorim să subliniem importanța alocării unor stimulente adecvate și suficiente pentru o astfel de consolidare între OCDI de diferite clase.** Fără acestea, credem că este foarte puțin probabil ca OCDI de clasa I să vadă vreun stimulent pentru a se asocia cu OCDI de Clasa II sau III. Observăm că actualul proiect de lege privind Reforma 5 nu specifică stimulentele pentru o astfel de consolidare, ci mai degrabă indică faptul că acestea vor fi anunțate în timp util. Acest lucru păstrează, într-adevăr, flexibilitate pentru dezvoltarea unor astfel de stimulente. **Cu toate acestea, va fi important ca stimulentele pentru consolidare să fie anunțate înainte de termenul limită pentru depunerea cererilor de evaluare,** astfel încât OCDI să aibă suficient timp pentru a înțelege procesul și a lua o decizie în acest sens, iar aceste stimulente să fie suficient de importante pentru a stimula consolidarea. De asemenea, este recomandabil să se pună la dispoziție resurse pentru activitățile de corelare între OCDI, deoarece aceste procese trebuie adesea să fie animate în fazele inițiale ale implementării reformei pentru a asigura transparența și a construi credibilitatea procesului.

ANEXA E3: RECOMANDĂRI CHEIE PENTRU REFORMA 5

OBSERVAȚII LA IMPLEMENTAREA PROIECTULUI DE LEGE AL REFORMEI 5:

Următoarele observații se referă la punerea în aplicare sau la scopul mai larg al proiectului de lege privind Reforma 5:

(a) Alocarea de resurse adecvate

Evaluarea și clasificarea OCDI propuse vor necesita multe resurse. Pe baza unor exerciții similare din alte țări aflate în perioada de post-tranziție, estimăm aproximativ 75 de milioane de euro pentru un exercițiu cu 252 de OCDI. Această sumă preliminară ar include procesul de evaluare și clasificare a auto-raportărilor la nivel sectorial, evaluări aprofundate ale OCDI, elaborarea planurilor de transformare și sprijinirea implementării planului de transformare. În prezent, nu este clar cum va fi finanțat acest proces și am dori să salutăm și să încurajăm o discuție în acest sens.

(b) Impunerea autoevaluării anuale în cadrul evaluării performanțelor OCDI

Observăm că Articolul 11.4 din proiectul de lege privind Reforma 5 prevede raportarea anuală a diversilor indicatori de consorții. Cu toate acestea, nu am văzut o astfel de cerință menționată în legătură cu toate OCDI. Recomandăm cu tărie ca o astfel de raportare anuală să fie impusă tuturor OCDI care primesc orice finanțare publică. Nu numai că acest lucru este în conformitate cu bunele practici internaționale și reprezintă un element fundamental pentru elaborarea de politici bazate pe dovezi, dar va simplifica și această rundă de clasificare și rundele viitoare. Deși recunoaștem că, fără îndoială, va fi nevoie de o anumită apreciere de specialitate în evaluarea și clasificarea OCDI, sugerăm să se pună un accent puternic pe raportarea datelor de către OCDI. Acest lucru va reduce costurile și va crește eficiența generală. Vă putem ajuta să furnizați exemple și procese și costuri comparabile din alte țări.

ANEXA E3: RECOMANDĂRI CHEIE PENTRU REFORMA 5

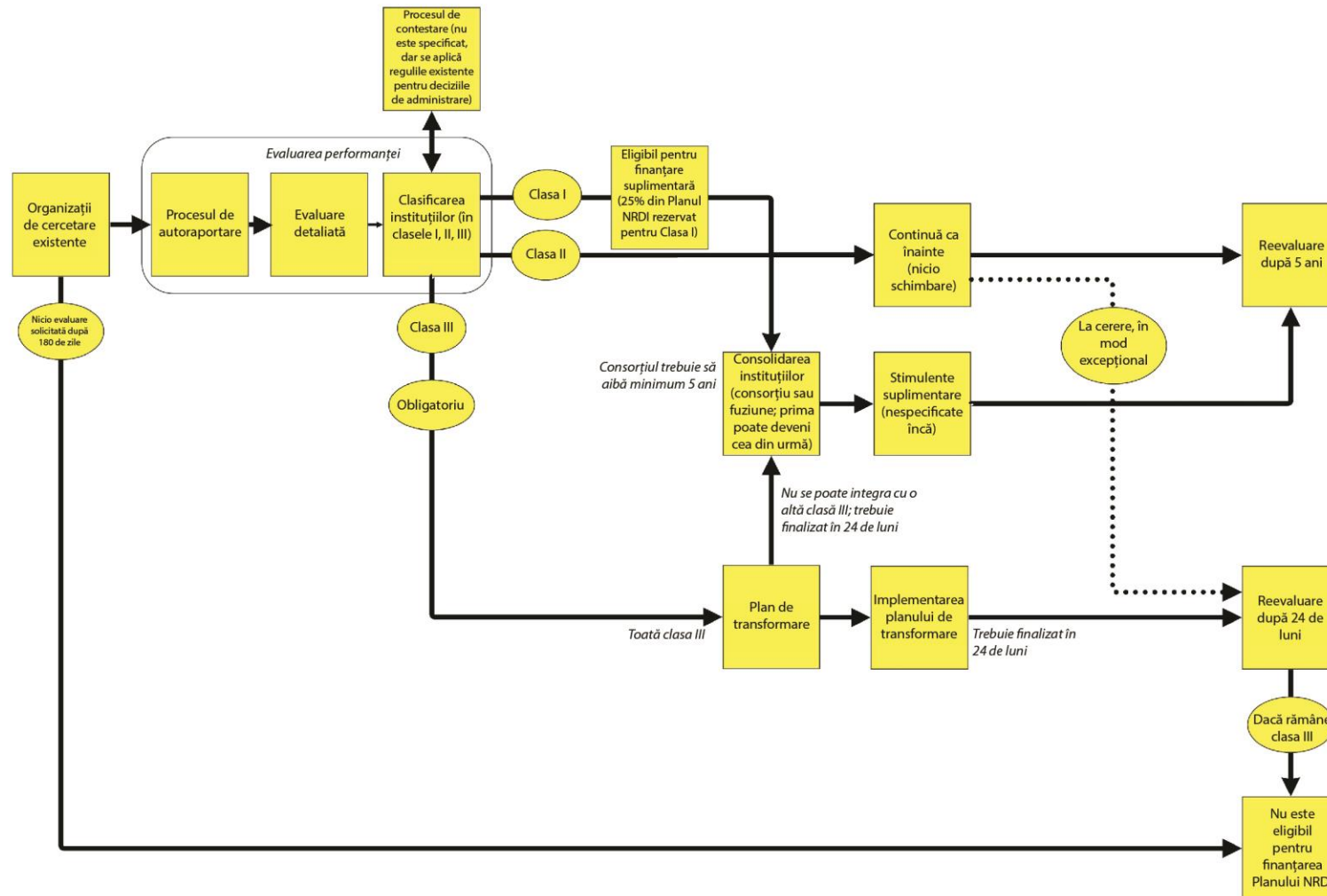
OBSERVAȚII LA IMPLEMENTAREA PROIECTULUI DE LEGE REFORMA 5:

(c) Elaborarea unor strategii de ieșire pentru OCDI neperformante.

Înțelegem că OCDI care rămân în Clasa III după implementarea unui Plan de transformare sau care nu reușesc să pună în aplicare Planul de transformare în termen de 24 de luni sau care nu solicită o evaluare în timp util vor deveni neeligibile pentru finanțare din Planul CDI. Sugerăm să se ia în considerare dezvoltarea unei "strategii de ieșire" pentru aceste organizații, având în vedere că neeligibilitatea lor pentru finanțarea Planului CDI este probabil să le facă pe cele mai multe dintre ele nesustenabile. O astfel de strategie ar putea include, de exemplu, procese de tranziție de la organizații de cercetare publice la companii de cercetare private. Nu credem că este util sau necesar ca acest lucru să fie specificat în acest moment în proiectul de lege privind Reforma 5. Cu toate acestea, dorim să ridicăm acest subiect pentru a fi luat în considerare în etapele viitoare ale Reformei 5.

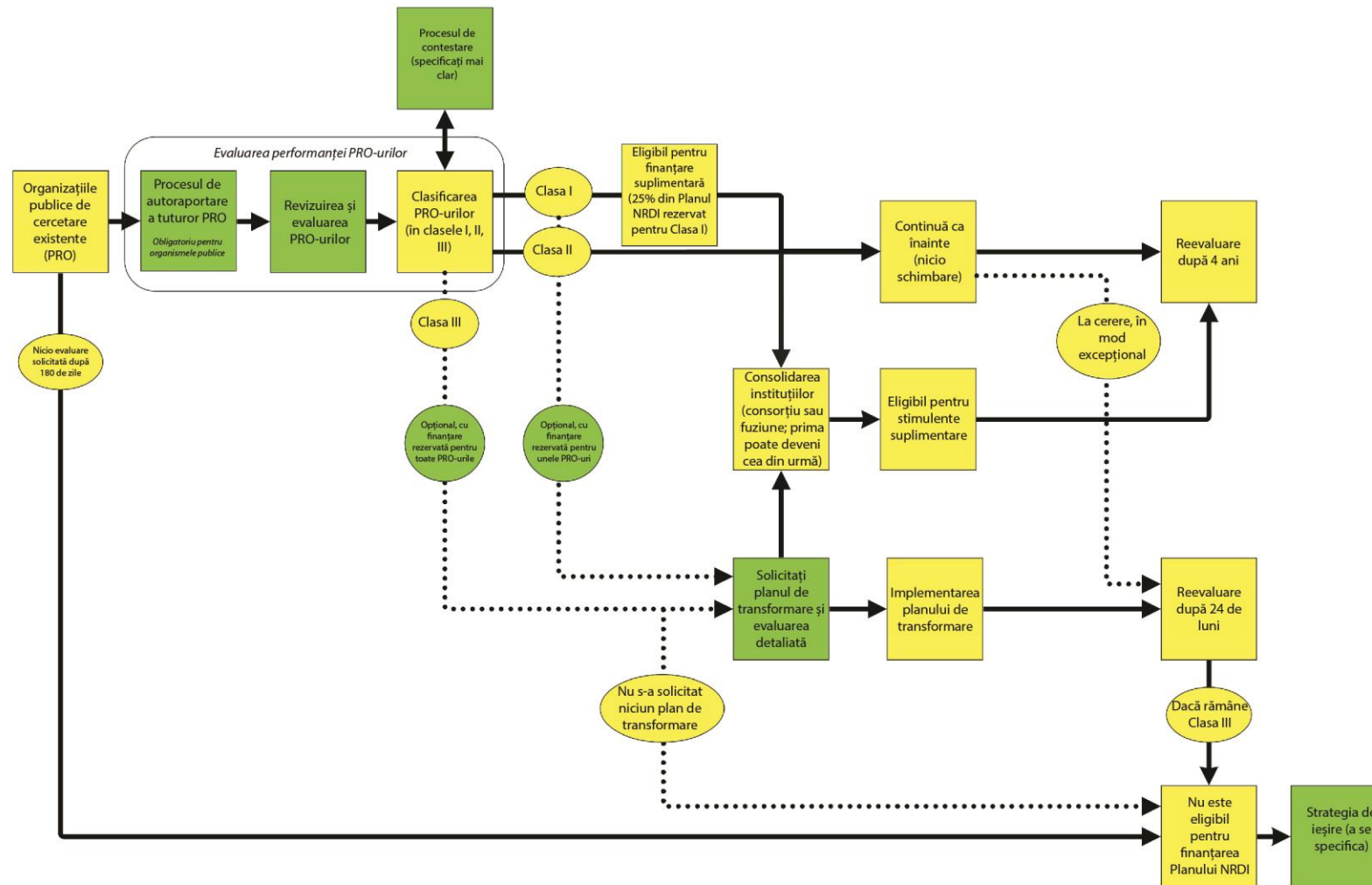
ANEXA E3: RECOMANDĂRI CHEIE PENTRU REFORMA 5

LEGEA PROPUȘĂ ÎN PREZENT

ANEXA E3: RECOMANDĂRI CHEIE PENTRU REFORMA 5

SUGESTII ALE BĂNCII MONDIALE LA LEGEA PROPUȘĂ

ANEXA F: RECOMANDĂRI SUPLIMENTARE PENTRU ORIENTĂRILE BENEFICIARILOR

ANEXA F: RECOMANDĂRI SUPLIMENTARE PENTRU ORIENTĂRILE BENEFICIARILOR (1/4)

Banca Mondială a furnizat în 03.2023 recomandări specifice pentru Reforma 5 la orientările beneficiarilor în metodologiile 1, 3 și 5. La sfârșitul lunii martie, metodologiile 2, 4, 6 și 7 nu erau încă pregătite. Următoarele diapozitive descriu principalele contribuții.

Propunere de rescriere a articolului 3, capitolul 3, metodologia 1.

(1) Persoanele fizice trebuie să îndeplinească următoarele condiții de eligibilitate pentru a fi membri ai echipei de experți evaluatori:

- a) Să dețină un doctorat și funcția de profesor/profesor asociat sau cercetător științific principal, cu o experiență vastă în gestionarea proiectelor de cercetare și dezvoltare și cu un palmares solid de publicații în reviste și de cercetare și dezvoltare aplicată și inovare;
- b) lideri seniori din domeniul cercetării și dezvoltării cu experiență vastă în diverse aspecte ale gestionării organizațiilor complexe de cercetare și dezvoltare;
- c) să fi participat la cel puțin 2 evaluări privind diferite programe europene/internaționale și/sau organizații de cercetare europene/internaționale;

(2) Criteriile specificate mai sus la art. 3 (1) nu sunt cumulative.

(3) Nu pot fi evaluatori independenți persoanele care:

- a) sunt inculpați;
- b) au o condamnare penală definitivă pentru care nu a existat nicio reabilitare legală sau rezultat judiciar;
- c) au statut de demnitar;
- d) Au fost sancționate pentru abateri de la regulile de bună conduită în cercetarea științifică, așa cum sunt definite de acestea în Legea nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, cu modificările și completările ulterioare;
- e) sunt membri ai organelor de conducere ale unui partid politic;
- f) sunt membri ai unui alt organism consultativ al MCID;
- g) au calitatea de lucrător sau colaborator al Securității, stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

ANEXA F: RECOMANDĂRI SUPLIMENTARE PENTRU ORIENTĂRILE BENEFICIARILOR

Propunere de rescriere a articolului 10, capitolul 3, metodologia 1.

- Prima etapă a evaluării va fi o autoevaluare. Această procedură de autoevaluare va utiliza aceleași criterii de evaluare ca și cele folosite de grupul de lucru al experților. Procesul de autoevaluare va fi organizat și monitorizat de Comisia de evaluare. Comisia va pune la dispoziția organizației de cercetare toate informațiile și formularele relevante pentru a finaliza analiza de autoevaluare.

Propunere de rescriere a articolului 1, capitolul 4, metodologia 1.

(1) Următoarele sunt criteriile generale de evaluare a performanțelor organizațiilor CDI:

- I. Dezvoltarea tehnologică, inovarea și activitatea de digitalizare
- II. Rezultatele cercetării și nivelul de recunoaștere a acestora la nivel național și internațional
- III. Guvernanță, gestionare și capacitate instituțională
- IV. Performanța și impactul socio-economic și financiar
- V. Resurse umane și financiare și gestionare
- VI. Colaborarea cu alte părți interesate din domeniul cercetării și dezvoltării, universități, sectorul privat și străinătate
- VII. Succesul și capacitatea de a atrage fonduri externe competitive atât din România, cât și din străinătate
- VIII. Calitatea planului de dezvoltare strategică pentru următorii 5 ani.

Criteriile detaliate de evaluare a performanței în cadrul acestor criterii de nivel superior vor fi elaborate și adaptate în funcție de tipul de CDI care face obiectul evaluării (de exemplu, științe fundamentale, științe aplicate, științe sociale). Comisia de evaluare va fi responsabilă de dezvoltarea și adaptarea ulterioară a criteriilor la categoriile de CDI și de asigurarea unui proces de evaluare coerent pentru toate CDI.

ANEXA F: RECOMANDĂRI SUPLIMENTARE PENTRU ORIENTĂRILE BENEFICIARILOR

Propunere de rescriere a articolului 1, capitolul 4, metodologia 1.

(2) Indicatorii de performanță asociați criteriilor de evaluare pentru organizațiile de cercetare, enumerați mai jos, sunt prevăzuți la art. 7. din Ordonanța nr. 57 din 16 august 2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, de la care sunt exceptate instituțiile de învățământ superior de stat acreditate. Criteriile finale de evaluare și subcriteriile acestora, în scopul evaluării și punctajului, vor fi stabilite de Comisia de evaluare.

I. Pentru criteriul A, Activitatea de dezvoltare, inovare și digitizare, se va raporta la productivitatea activității de cercetare și dezvoltare în raport cu resursele disponibile (de exemplu, finanțarea primită de organizația de cercetare), precum și la gradul de digitizare, și va lua în considerare originalitatea, importanța și acuratețea rezultatelor cercetării în raport cu cele mai înalte standarde de calitate din domeniu. Exemple specifice de modalități de măsurare a performanțelor legate de acest criteriu includ:

- a) Numărul de brevete obținute la nivel național și internațional
- b) Numărul de brevete depuse (naționale/internaționale)
- c) Nivelul de digitalizare a instituției (de exemplu, numărul de licențe, numărul de calculatoare noi, raportat la numărul de angajați)
- d) Numărul de întreprinderi care au introdus o inovație de produs/serviciu prin colaborarea cu organizația de CD
- e) Numărul de participări la târguri / expoziții internaționale
- f) Investiții în infrastructuri CDI de interes european sau regional situate în România (în RON/valoare atrasă prin cofinanțare în totalul investițiilor)
- g) Numărul de produse și tehnologii rezultate în urma activităților de cercetare bazate pe omologări sau inovații proprii (de exemplu, produse vândute, sume încasate)
- h) Numărul de modele de utilitate
- i) Numărul de mărci înregistrate
- j) Numărul de societăți de tip spin-off înființate

ANEXA F: RECOMANDĂRI SUPLIMENTARE PENTRU ORIENTĂRILE BENEFICIARILOR

Observații cheie la M3 și M5:

- Rolul Comisiei de evaluare în adaptarea criteriilor de evaluare pentru grupuri de CDI (de exemplu, cercetare fundamentală, cercetare aplicată, științe sociale).
- Rolul Comisiei de evaluare în clarificarea procesului de punctare - definirea a ceea ce înseamnă 5, de exemplu, astfel încât diferite echipe de evaluatori de CDI să obțină punctaje care să fie rezonabil de consecvente pentru toate CDI.
- Rolul Comisiei de evaluare în conceperea și sprijinirea procesului de autoevaluare a CDI (de exemplu, va avea nevoie de îndrumare și de un model).
- Asigurarea faptului că procesul de selecție a experților evaluatori se concentrează pe selectarea persoanelor cu expertiza necesară.
- Asigurarea faptului că procesul de selecție pentru Comisia de evaluare se concentrează pe selectarea unor persoane cu o gamă largă de experiență și expertiză necesare.

Comentarii detaliate transmise la 25.03.2023 sub formă de modificări în documentele Word.

Finanțat de
Uniunea Europeană
NextGenerationEU

Planul Național
de Redresare și Reziliență

Dacă aveți nevoie de mai multe informații, vă rugăm să-l contactați pe liderul echipei de proiect
Łukasz Marć Imarc@worldbank.org

"NRRP. Funded by the European Union - NextGenerationEU"

<https://mfe.gov.ro/pnrr/>

<https://www.facebook.com/PNRROficial/>